

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

55 27

Μαθηματικά

Σύμφωνα με τα στοιχεία

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ *

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

Αρ. ε. 45074

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΚ ΑΘΗΝΑΙΣ

1940

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος οὐτινος ἄγνωστον εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ προ-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστός ὁ βίος του, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π.Χ. ἐν
τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου πο-
ταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι γνω-
στόν, ἴσως ἐν Τικίνῳ (νῦν Ρανία). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. διέμενεν
ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ
τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν
ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ὠδήγουν εἰς
τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιο-
ρισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδευτερότητα, ἥτις προσφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. ἐσχετίσθη ἐν
Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ
κύκλου. Ἦτο προστάτης τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου καὶ ἐπιστήθιος φίλος
τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π.Χ. ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
ρωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον ἁλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν
τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλῃς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι πράγματι ἱστορικὸς ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

A) Ἀπολεσθέντα.

1. Χρονικά (Chroniḱōn libri ἢ Chroniḱa), ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἱστορία εἰς τρία βιβλία περιλαμβάνοντα περιληπτικῶς τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τοῦ Κρόνου, μέχρι τῶν χρόνων του.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἤτοι συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων. Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφῆς, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῶν Ἑλλήνων.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλητον Ἀττικοῦ.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ. Διὰ τῶν δύο τελευταίων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ρώμην, παρακινήθεισ βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudatīōnes funēbres).

5. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

6. Περὶ τῶν βίων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σφύζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἑξῆς :

B) Σφζόμενα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἑννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον

τοῦ Καρὸς Λατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς τοὺς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτω-τωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historiis latinis, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὁμαῖτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπων εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρομοὺς ἐν Ρώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων.—Ἐγενήθη ζήτημα ἂν οἱ σφρζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι (πλὴν τῶν βίων τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ, οἷτινες φαίνονται γνήσιοι καὶ μὴ ἐπιτομευθέντες) ἢ εἶναι ἐπιτομή τοῦ de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Πρόβου ἢ τοῦ Γαῖου Ἰουλίου Ὑγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος.—Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς καλή, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ὀρθοεπειίας ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί.—Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus duobus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπων τὸν Θουκυδίδην, Ξενοφῶντα (ἢ τὸν γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖωνα, τὸν Βλῆθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis), περιέχον τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hu 13, 1. A 18, 1) ἕως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὁμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπων διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

* Ὁ Νέπων ἔκρινεν ἐπιφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ τὴν μεγαλοφυλίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδα, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

1 Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginiensis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adulescentulus in Sicilia praesse coepit exercitui. cum ante eius
 2 adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginien-
 247 sium, ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit, saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque superior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco
 241 3 gestum non videretur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diu-
 4 tius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis persequi, donecum aut virtute
 5 vicissent aut victi manus dedissent, hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret; non enim suae esse virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem 2
 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari
 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii 2
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt 3
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum 4
 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia 239
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 Africae, restituit patriae/ neque eo fuit contentus, sed etiam fines 5
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nul- 237
 lum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto 3
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe- 237
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo 2
 adulescens illutris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod 3
 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit 229
 et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginien-
 sium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit
 imperium. 220

At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque ve- 4
 nit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi- 221
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam lo-
 cupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita- 2
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum 218
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtesta-

tionibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

- 18/19/48
- 246 1 ~~F~~ Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes, nam quotienscumque cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior, quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.
- 2 Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis, nam ut
- 2 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit, hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
- 2 conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
- 3 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo-
- 37 4 lavit, quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci, id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille,

faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis, simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me celeris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'. m

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit, neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, qua Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo unquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur). Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premere-

tur lecticaque ferretur, C. Flaminius consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius, utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinquens consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

6 Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impresentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus

Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas- 202
 suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
 excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
 ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis di-
 lectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien- 7
 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201
 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his 2 200
 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, 200
 qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 redderentur. his ex senatus consulto responsum est : munus 3
 eorum gratum acceptumque esse ; obsides, quo loco rogarent,
 futuros ; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque
 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito 4
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo : ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se 5
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio 6
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, nayem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com- 7
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, 8

- 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
serat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria
prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in-
192 3 terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam
in gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
191 piendo instituerat, propius Tiberi quam *in* Thermopylis de
summa imperii dimicasset, quem etsi multa stulte conari
4 videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus,
quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus
Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. *in* quo cum
multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu
rem gessit fuit superior.
- 190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci-
189 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit,
2 ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium
callidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset,
propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
3 portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con-
siliium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
4 sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii
templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque du-
ceret.
- 10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Creten-
sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem

armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
 ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
 adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
 rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos ge- 184
 rebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale-
 bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum 3
 Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore
 arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. clas- 4
 se paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-
 dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impe-
 ravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 in vasa fictilia conici harum cum effecisset magnam multitu- 5
 dinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classarios
 convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis
 concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defen-
 dere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex 6
 autem in qua nave veheretur, ut scirent. se facturum: quem
 si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in 11
 proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum
 pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui 2
 ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens
 se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus
 est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit 3
 nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam
 mirabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim commit-
 tere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis prae- 4
 cepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex
 cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecu-
 tus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum 5
 adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia,

de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios:

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in Prusiae regno esse. id postero die Flamininus senatui detulit. patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis, Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Laeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit,

at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpi- 182
 cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M Baebio Tamphilo. 181
 atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil tem- 2
 poris tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco
 sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis 189
 in Asia rebus gestis, huius belli gesta multi memoriae pro- 3
 diderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
 que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
 Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
 rum usus est doctore.
 4

C A T O

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, prius- 234 1
 quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod
 ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii
 Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut
 M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum de- 2 217
 cem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus mili-
 tum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii 214
 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud 207
 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalis. quaestor ob- 3
 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine 204
 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac- 199
 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi- 4 198
 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens 198
 Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus
 quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam 2 199
 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi 2 195
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin- 194

3 cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi-
 cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti-
 neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra-
 batur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
 184 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadver-
 tit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-
 4 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
 octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei
 publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tenta-
 tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
 quoad vixit, virtutum laude crevit.

3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-
 2 babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum stu-
 dium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
 ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
 3 rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit ora-
 tiones. senex historias scribere instituit. earum sunt libri sep-
 tem. primus continet res gestas regum populi Romani, secun-
 dus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam
 rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum
 4 Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia
 capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo secu-
 150 tus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusita-
 nos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine no-
 minibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispani-
 siisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus
 multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1 189
 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, 2
 diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
 teras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
 filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem inge- 3
 nii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter ac-
 ciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret,
 qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clarius-
 que exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo
 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in nu- 4
 mero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero : quos
 consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit
 carior.

Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinita- 2
 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est non ex- 88
 pers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos- 2 87
 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam
 neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram
 partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
 lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
 studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius 86
 adolescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis, 88
 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri- 3
 mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
 fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
 niensibus merito esse carissimus. nam praeter gratiam, quae
 iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam 4
 eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
 cesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se
 interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit

5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrum-
que erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere
eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris
6 crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam uni-
versos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici
darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin-
cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii,
ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus
ei fuit carissimus.

4
70 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-
65 nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem
sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis
desiderii futuri dolorem indicaret.

5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami-
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic aspe-
ritatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine
offensione ad summam senectutem retinuerit benivolen-
2 tiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim mo-
85 riens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex do-
drante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium.
3 erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias
M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniun-
ctissime, multo etiam familiaris quam cum Quinto, ut

iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum 4
 quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui
 iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi
 non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius :
 et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tan-
 tae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio es-
 setque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum par- 6
 tium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluc-
 tibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existi-
 mabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iacta-
 rentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam 2
 vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi pos-
 sent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus
 neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus.
 ad hastam publicam numquam accessit, nullius rei neque praes 3
 neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque sub-
 scribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nul- 4
 lum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas de-
 latas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, ho-
 nore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne
 cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud
 eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitra-
 batur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praeto-
 ris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tran- 5
 quillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fie-
 bat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio,
 non timori neque spei tribui viderent.

.....
 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est 13
 quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit
 emax. minus aedificator. neque tamen non inprimis bene ha-
 bitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum ha- 2
 buit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate
 relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat :

ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam
 sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, op-
 tima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri lit-
 teratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pe-
 disequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum
 pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus
 4 domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quem-
 quam nisi domi natum domique factum habuit: quod est
 signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam
 et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas,
 continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare
 5 non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splen-
 didus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non
 affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
 6 partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis
 leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Roma-
 nus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum
 homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in
 singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre
 7 solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus:
 saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
 14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
 umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
 2 nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos
 vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta
 pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
 nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione,
 ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
 se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixe-
 rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque for-
 3 tuna. nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam
 sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et No-
 mentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redi-

tus constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15
comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,
ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur
an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod
non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri, quod praestare
non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2
cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam
suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem
in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut 3
omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, mul-
torum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex
quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publi-
cae procuracionem.

Humanitatis vero nullum affere maius testimonium pos- 16
sum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus,
senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hor-
tensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati
fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut 2
ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei 3
sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentio-
nem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum,
ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum mis-
sarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contex-
tam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, 4
vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil
in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quo-
dam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae
vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu
veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum 17
hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae,
quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem e sexa- 42

- ginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poëticen quoque, credimus, ne eius expertus esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus describerit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* haecenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-

ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentio- rem. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe 20 abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in 2 urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac- 3 cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiolem facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5 poterit, quanta sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complexisset at- 21 que ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indignisset, nactus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: 2

nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
 3 proponerantur. in hoc cum tres menses in illis doloribus,
 praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito
 tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
 4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc prius-
 quam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febres-
 que accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et
 5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam, hos ut ve-
 nisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam di-
 ligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibue-
 rim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus ver-
 bis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil
 reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est
 ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi
 6 stat alere morbum desinere, namque his diebus quidquid cibi
 sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salu-
 tis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum,
 deinde ne frustra dehortando impedire conemini'.

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
 2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum
 quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsec-
 raret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et,
 quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suis-
 que reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit.
 3 sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit le-
 viorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius
 peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pri-
 die kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. ela-
 tus est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa fu-
 neris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia.
 sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in mo-
 numento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α Μ Ι Λ Κ Α Σ

Κεφάλαιον 1.

1. cognomīne] ἄφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. *belli*) ἄφαιρ. χρονική. — admōdum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον *adulescentūlus* = *peradulescentūlus*.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν φ. eius γεν. ὑποκειμ. *adventum*] ante.. *adventum*. — *et mari et terrā*] τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτίσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. *locum*] = *facultatem, occasiōnem* (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσιάζουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους τῶν τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι δύναται νὰ πλήξουν. *saepereque*] — *que* = ἀλλά. *datā*] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. *quo facto*] ἄφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. *eo loco*] ἀντὶ *in eo loco*. — *ut . . . gestum . . . non . . . videretur*] ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἐξ ἴσου ἐντὸς χαρακωμάτων δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. *amisissent*] (ο. *amitto*) πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. *arbitrō*] δοτ. *bellandī*] γενικὴ ἀντικειμενική. *cupiditate*] ἄφαιρ. αἰτίας. *serviundum*] ἐνν. *esse*.

4. *sed ita . . . ut*] συμπλήρ. *pacī serviundum putavit . . . ut* = συγκατένευσε νὰ γίνῃ εἰρήνη, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν νὰ . . . *armis*] ἄφαιρ. *vicissent - dedissent*] ὑποκ. *Romani*. Ἡ φράσις *manūs* (αἰτ. πληθ.) *dare* εἶναι ἐκ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἔτεινον τὰς χεῖρας ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente.—in quo] = in qua re ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει. tantā . . . ferocīā] ἄφαιρ. cum] χρόν. compositūrum] ἐνν. se esse.—nisi] = si non.—cum] πρόθεσις. armīs relictis] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἄφαιρ. decedērent] ἐτέθη ὁ πληθ. διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis). ut . . . dixērit] ἐξαριᾶται ἐκ τοῦ tantā ferocīā. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum. succumbente patriā] ἄφαιρ. ἀπόλυτος. ipse] ἠδύνατο νὰ τεθῆ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν αἰτία. se.—ut . . . dixērit] (ὥστε) εἶπε. quam] = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παραλείπεται ὅταν προηγῆται τὸ potius.—cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οὔκαδε. suae virtūtis] ὑπὸν. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinacīae] πτώσεως δοτικῆς. cessit] ὑπεχώρησε παρασχών ὄρους ὀλιγώτερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευάς.

Κεφάλαιον 2.

1. ut] χρόν. = ὥς. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ. externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. — mali] = belli (adversus Romanos). — intestinum bellum] ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π. χ. cum.] σύνδεσμος χρονικός.

2. mercennarīi] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἑλληνες. erat] ἀνήρχετο, συνελοσοῦτο εἰς . . . ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] = his a u t e m. — etiam] καί, ἔτι. petierint] ἐζήτησαν. (ιδὲ κεφ. 1,5 dixērit). impetrarunt.] οἱ Ρωμαῖοι ἐπέτρεψαν, παρὰ τὴν τελευταίαν συνθήκην, νὰ στρατολογήθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ ἀποσταλοῦν τρόφιμα. imperatorem] κατηγορ.

4. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20.000 μισθοφόροι καὶ 80.000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαριᾶται ἐκ τοῦ milia.—locorum angustis] = angustis locis.—fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχάς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. Τὰ κατωτέρω λεγόμενα δὲν εἶναι ἀληθῆ. neque] = ἀλλὰ δέν.

eo] (οὐσιαστικῶς) = hāc rē δηλ. ἐκ τῆς ἐκ νέου κατακτήσεως τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] ἀφαιρ. Δὲν πρόπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem.—reddidit] = restituit ἀποκατέστησε. multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum . . . bellum videretur] ἰδὲ 1, 2 εἰς τὸ τέλος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ἐκ δηλοῖ συμφωνίαν (= κατὰ γνώμην, κατ' εὐχὴν) καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus . . . peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo] ἀφαιρ. ιδιότητος. quo] = ut eo ἵνα . . . bellandi] ἔνν. *cum Romanis*. — imperator] κατηγορ.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἔξ εὐγενοῦς γένους.

3. de hoc] = de Hasdrubāle. — Hamilcāre occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. = post mortem Hamilcāris μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμίλικα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π. Χ. ille] = Hasdrūbal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthāgo nova (νῦν *Καρθαγένην*). princeps] ὁ πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος . . — largitiōne] αἱ δωρεαὶ αὗται προήρχοντο ἔξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. secundā fortunā] ἀφαιρ. τρόπου. equis, armis, viris, pecuniā] ἀφαιρ. οργανικαὶ ὄργανικαί. viris] ἐξαναγκαγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. cum] σύνδ. χρόν. occisus est] κατέλιπε τέσσαρα τέκνα εἰς τὰ ὅποια λέγουν ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. concitasse] = concitavisse. Ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπῆτησε. bellum] αἰτιατ. assiduis] Περὶ τούτου ἰδὲ Ἄνν. 2, 3-6. patris] γεν. ὑποκειμενική.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] (247 — 183 π. Χ.). Ὁ ἔγγονος εἶχε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν πάππον ὄνομα. Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 1. si verum est . . . ut populus Romanus . . . superārit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου=(τὸ) ὅτι . . . quod] αἰτ. ἀναφορᾶς=quare. — non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris.— prudentia ἀφαιρ. antecēdat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαριτᾶται ἐξ ἀπαρμφατικῆς προτάσεως. Πρέπει νὰ μεταφρασθῆ, ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. — congressus est] ὑποκ. Hannibal.— semper] κυρίως *fere semper* σχεδὸν πάντοτε. Ἐξαιρεῖται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἠττήθη εἰς τὴν Νῶλαν (216 καὶ 215 π.χ.). quod nisi] = et si non. Τὸ quod ἐνταῦθα χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = *dedomij*] (=ἡ εἰς τόπον στάσις), εἰς τὴν Καρχηδόνα, *cinivum*] ἡ μερὶς τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει πολιτικῶς τὸν Ἀννίβαν καὶ οὕτω κατέλιπεν αὐτὸν ἔρμαιον τῆς τύχης του. *invidia*] ἀφαιρ. αἰτίου. *videtur* . . . *potuisse*] Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ρωμαίους. *multorum*] τῆς μερίδος τοῦ Ἄννωνος, ἧτις ἦτο ἐχθρὰ τοῦ Βάρκα. *unius*] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ *multorum*.

3. *hereditate relictum*] = *hereditarium*. — *paternum*] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. Ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3. *quam*] ἢ. *id*] δηλ. *odium*.—*deposuerit*] κατέθηκε. *qui quidem* (=δη) . . . *destiterit*] ἀναφ. αἰτιολ. = *cum is . . . cum*] χρόν. *patria*] ἀφαιρ. εἰς τὸ *pulsus esset*.—*animo*] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῆ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (*corpore*), κατεπολέμει ἀκόμη τούτους μακρόθεν διὰ τοῦ πνεύματος (*animo*) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] καίτοι εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν Ἰταλίαν, μακρὰν τοῦ Ἀντιόχου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν δι' ἀντιπροσώπων. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus.

2. ad quem] = et ad eum.— cum] χρόν. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. = ut ii.— eius] = Antiōchi. — consiliiis clandestinis] ἀφαιρ. ἠθέλον διὰ κρυφίων συνεντεύξεων καὶ συνδιαλέξεων νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ darent oporteam.— tamquam] ἐνν. si = ὡς εἰάν, ὡσεὶ. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. — alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον πρὸς τοὺς Ρωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... — id] = τὴν ἀφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. — seque] = et (cum) se. — tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος.

3. cum] σύνδ. χρόν. multa] (σύστοιχον ἀντικείμε.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. puerulo me] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ὄντος ἐμοῦ...), utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε... γεγονότος. imperator] ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (profecturus) κατὰ τὸ 237 π.Χ.— Ioni optimo maximo] τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰεσσίας καὶ τὰς θυσίας. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ νοηθῇ ὁ ἀνώτατος τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων θεὸς, ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν Baal, ἦτοι summus Sol (ὑπαίτος Ἡλιος).

4. quae... dum] = dum autem haec.— conficiebatur] συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσ, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. vellem[ε] δύο λέξεις, vellem καὶ -ne] = εἰάν ἤθελον. in castra] = ad bellum.— ne] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ petere.— ducere] ἐνν. me secum.— dedēris] τετελ. μέλλ. simul] ἐπίορ. iussit] (me) tenentem eam (aram) iurare. Σήμερον οἱ Χριστιανοὶ ὀρκιζόμενοι ἐπιθέτουν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubi-

um esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ . . . — quin . . . sim futūrus] (ἐξαοριᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω.

6. si quid] = si aliquid. — feceris-celāris-frustrabēris-posuēris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celāris=celanēris.— cum] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χορησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάσῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (ὄχι ἐμέ). si non] ὄχι nisi, διότι τὸ non ἐτέθη μὲ ἔμφασιν καὶ ἀνήκει ὄχι εἰς τὸ me ἀλλὰ εἰς τὸ posuēris. — in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in eā re δηλ. in bello parando. — principem] = ducem ἀρχηγόν, «συνεργὸν ἀληθινώτατον».

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντὶ quam. Ἔγινε ἔλξις πρὸς τὸ hāc aetate. — post obitum] = post mortem, ἰδὲ Ἄμικ. 3, 3. imperatōre] κατηγορ. = ὡς στρατηγοῦ. — id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή αὕτη τοῦ Ἄννίβα. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] ἀντὶ annos ἔνεκα τοῦ natus. — foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κετελήφθη διὰ προαξιοκλήματος ὑπὸ τοῦ Ἄννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἣτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἡ πρόθεσις ex, de, inter. — ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitū] δηλοῖ συνοδίαν. quo facto] μεθ' ὁγεγονός, οὐ ἔνεκα. is] συνάπτεται μὲ τὸ saltus. — prohibēre] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παραλείψιν τοῦ viā. — quā] ἐνν. viā. — repere] τὸ ρῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεις, ὑπελείφθησαν ὁμως ἐκ τούτων μόνον 20000 πεζοὶ καὶ 6000 ἵππεις. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῶα μεταγωγικὰ καὶ εἰς

ἀποσκευάς. in Italiāque] Τὸ — que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodānum] Ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύη, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipiōne] Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβίβασθῆ εἰς Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίσει τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ροδανὸν, ἀλλ' ὑπέστησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. perulērat] κατ' ἄλλους ὅμως, νικηταί, εἰς τὸν ἀσήμενον τοῦτον ἀκροβολισμὸν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν οἱ Ρωμαῖοι. cum hōc eodem] = cum Scipiōne.—Clastid'ij] (=apud ἢ ad Clastidium, νῦν *Casteggio*) περὶ (εἰς τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit-dimittit] ἴστορ. ἐνεστῶτες ('Υποκ. Hannibal).

2. tertios] = tertium.—cum] πρόθεσις: col'ēgā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. ρ. consēro. utrosque] ἀντὶ utrumque, ἀλλ' ἐτέθη ὁ πληθυντικὸς προκειμένου περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. per Ligūres]=per fines Ligūrum διὰ τῆς χώρας τῶν Λυγίων.

3. hoc in itinēre] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρονος καὶ Ἀνσερος (νῦν *Serchio*). ut] ἔξαρκ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. ocu- lo.—aeque] ἐνν. *atque sinistro*.—usus sit] μεταφορ. δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης. Ἰδ. Ἀμ. 1,5. —lectica] ἀφαιρ. = διὰ . ., ἐπιφορείου. post] ἐπίρρ. praetōrem] ἐνν. occidit . . (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικήν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (προβλ. ἀνωτέρω: saltus occupantem).—cum delecta manū] ἰδ. ἀνωτ. 3,4 cum exercitū.

4. utriusque] ἑκατέρου, ἀμφοτέρων. exercitūs] αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ, uno proelio] δηλ. Cannarum ἢ Cannensi.—Paulum]=L. Aemilium Paulum.—in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. *pugnā pugnātā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. *Pugnam pugnare* (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμῆν. Γίνεται σύγχυσις διότι πλησίον τῆς Ρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. *nullo (=nemīne) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως urbi] = Romae. propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ Teverone. Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων ἤτοι δύο περίπου ὠρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ρώμης. τὸ ἐπεισόδιον ὅμως τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. alīquot diēs τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.*

2. *hīc] ἐνταῦθα. clāusus] ὑποκείμε. Hannibal. — locōrum angustīis] Ἰδὲ Ἀμίλκ. 2,4. exercitūs] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. — dedit verba] = fefellit (ἔκφρ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ *se expedivit*. — *incendit - immisit] κυρίως incendi et immitti iussit. — eiusque genēris] δηλ. iuvencōrum sarmenta in cornībus habentium. — vallum] δηλ. castrorum. — ut - nemo sit ausus] ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε.**

3. *post] Ἡ σύνταξις: non ita multis diēbus μετὰ τινὰς ἡμέρας = post hanc rem gestam. Τὸ ἰτα περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. — pari ac dictatōrem] = pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη καὶ ἐξαιρέσειν, διότι ὁ δῆμος δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη *Cunctator = Μελλητής*). *productum fugāvit] = produxit et fugavit. — itērum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *bis consulem. — in Lucānis] = in Lucanīa. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. Σύναφον πρὸς τὸ sustūlit. — absens] ἀπὼν ὁ Ἀννίβας δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν. inductum sustūlit] induxit et sustūlit. Τοῦτο ἔγινεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μάγωνος, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀννίβα. *quinquēns] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὕπατον ὄντα). pari modo] δηλαδὴ in insidias inductum.*****

4. *longum est] θὰ ἦτο μακρόν (= longum esset «μακρόν ἂν εἶη»)*

hoc unum] τοῦτο (καί) μόνον. ex quō] = ut ex eo ἵνα . . . quantus ille fuerit] fuerit πρkm. ὑποτακτ. πλαγία ἐρώτ. = ὀπόσος μέγας. . . — quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. — in aciē] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἢς ἀντίθετος εἶναι ἢ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ὦ) κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀντίβαν εἶχεν ὑποστῆ ἤττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον α'. πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. — gessit] ὑποκ. Hannibal. — P. Scipionem] οὗτος μετὰ τὴν μάχην αὐτὴν ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ (τοῦ Πρώτου). fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hōc] δηλ. Scipione. — exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quō] = ut eō ἵνα . . . congregeretur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] = quo facto Ἰδ. Ἀμίλκ. 1,2. paucis diebus] non ita multis diebus. — apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς ἤτοι εἰς τὸ Hadrumētum pervēnit. — Hadrumētum] τοῦτο ἀπείχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ρωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία διότι ὀρίζεται (milia passuum trecenta) ἢ ἀπόστασις ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου.

4. quos] = sed eos, et eos ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους ipsos] ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀντικειμένου διὰ τοῦ ipsos ἐξαίρει τὴν κλίμακα καὶ τὴν ἀντίθεσιν. Hadrumēti] γενικὴ πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως. e fugā] ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ collēgit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] ἀπολύτως, κατὰ παράλειψιν τοῦ *bellum* ἢ *corias* (= in apparātu belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulātum P. Sulpicii (*et*) C. Aurelii.

2. his... magistrātibus] = his consulibus qui (=ut ii) agerent... donarent... peterent] = ἵνα.. — cum iis] δηλ. Carthaginensibus.—cum iis] ἀντὶ sēcum διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν). προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui.—ob eamque rem] τὸ—que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. corōnā aurēā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] = δηλαδὴ Romanos.—eōrum] ἀντὶ suos δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Φρεγγέλλας (νῦν *Pontecorvo*). — essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν.

3. his]=legātis Carthag.—ex] ἢ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν. Ἰδὲ Ἄμ. 3,1. quo loco rogārent, futūros] ἦτοι = eo loco futuros (*esse*) quo (*loco* ἀντὶ quem) rogārent (*ut essent*). — remissūros] ἐνν. *esse*. Τὸ ὑποκείμενον εἶναι *se*, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ *responsum est* (a Romanis). Ἡ φράσις *Romāni responderunt. — foret]* = *esset*.

4. cognīto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος *domum*] οἴκαδε = εἰς τὴν Καρχηδόνα. *revocārun*t] = *revocaverunt*. — *huc]* = *domum*. — *ut]* χρον. (*εὐθὺς*) ὧς. Ἡ σύνταξις: *anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est. — ut]* ὥσπερ. *annūi]* ἐνιαύσιοι, ἐπὶ ἕν ἔτος, δι' ἕν ἔτος.

5. *pari diligentia]* ἀφαιρ. ἰδιότ. = *se pariter diligentem pari ac]* τῆς αὐτῆς ... *effecit*ut]. Ἡ σύνταξις: *effecit ex novis vectigalibus ut non solum esset pecunia, quae (=eius generis ut ἢ ut ea ἵνα . . .) penderetur, sed etiam superesset, quae . . . (=ut ea) reponeretur ex]* δηλ. τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεται τι. *esset]* (ἵνα) ὑπόχρη. *ex]* ἢ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. *superesset]* ὑπόχ. *pecunia*.

6. consulibus] ὑπάτων (ὄντων). Romā] ἄφαιρ. ἐκ τῆς Ρώμης Carthagīnem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (= legatos) ὑποκ. τοῦ missos (esse).— exproscendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολουθοῦσης τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸν σκοπόν. prius quam - darētur] πρὶν ἢ δοθῆ. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. rē palam factā] ἄφαιρ. ἀπόλυτος rē cognītā ἢ nuntiātā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae . . comprehendērent] = eius generis ut (ἔνα) eae comprehendērent.— si possent consēqui] (ἐνν. e u m)], ἐὰν (θά) ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publicarunt] = publicaverunt domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας.

Κεφάλαιον 8.

1. si forte] (διὰ νὰ ἴδῃ ἢ προσπαθήσῃ) ἂν τυχόν . . . προβλ. «εἴ πως». cum exercitibus] = cum militibus. Ὁ Ἀντίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1.000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. hūc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. eādem, quā roenā] ἄφαιρ. absentem] ἀπόντα ὅθεν ἐρῆμη v. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago.— desperātis rebus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος naufragῶ] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ perisse ἢ perisse (ο. pereō).— servūlis] ὑπὸ τῶν . . Τὸ ὑποκοριστικὸν κεῖται περιφρονητικῶς. ipsius] ἀντὶ suis ipsius (δηλ. Magōnis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. esse. Ἐξαργτᾶται ἐκ τοῦ scriptum οὐδ. (μετοχῆς) reliquerunt.

3. autem] ἀλλά. in gerendo bello-in suscipiendo] ἐνν. bello (ἀντίθεσις) = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου — κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis] (ιδὲ ἀνωτέρω § 1. in Italiam). Ὁ Ἀντίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀντίβα. instituerat] (συμπλήρ. parēre) = εἶχεν ἀποφασίσει, ἦτο διατεθειμένος νὰ . . Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀντίβα καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νικηθεὶς κατὰ τὸ

ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβριάνου, *proprĭus Tibĕri]* (ἢ *δοτ.* μὲ τὸ *proprĭus* σπανιωτέρα, ἀντὶ αἰτιατικῆς) = *proprĭus Romae* (δοτικῆς τ.ἔ. εἰς τὴν Ἰταλίαν, *dimicasset*) = *dimicavisset*. Ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγατοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. *quem]* (*Antiochum*) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. *paucis navibus]* *δοτ.* εἰς τὸ *praefuit*. — *in Asĭam]* = εἰς (Μικράν) Ἀσίαν. *in Pamphylia marĭ]* παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρουμέδοντος, *in quō]* = *in quā rē.*, — *ipse]* αὐτὸς οὗτος. *quō corūn]* ἄφαιρ. ὄργαν. = *eo cornu in quo.* — *rem gessit]* = *rugnavit* ἐπολέμησε. Ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας ἕνεκα τῆς προσοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη ἔστι πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. *fugāto]* ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὴν Μαγνησίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀνέλαβε ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. *verens ne]* φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ(πως), μὴ θέλων νὰ ... *dederētur]* δηλ. *Romanis*. — *quod]* ὄπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. *Cretam]* εἰς Κρήτην. *ut]* ἵνα. Ἡ σύνταξις: *ut ibi considerāret*, *quō* (= *quem in locum*, εἰς ποῖον μέρος) *se conferret*.

2. *nisi]* = *si mon.* — *quid]* ἀντὶ *aliquid*. — *de quā]* δηλαδή *pecunia*. Συνάπτεται μὲ τὸ *exisse famam*.

3. *tale]* — *hoc plumbo - auro - argento]* ἄφαιρ. τῆς πλησμονῆς. *summas]* (ἔνν. *amphoras*) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». *praesentibus principibus]* ἄφαιρ. ἀπόλυτος = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ. τῶν... *suas.. sua]* ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. *illōrnm..his]* ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς *principes* — *inductis]* ἄφ. ἀπόλυτος χρονικῆ *domĭ]* πτώσις τοπ. Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρατῶτο ἐκ τοῦ *in propatulo* ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς *domūs* (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. *magnā curā]* ἄφαιρ. *inscientibus iis]* ἀντὶ *iis* ὁρθότ. *se* = ἐν

ἀγνοία αὐτῶν. tolleret-duceret] ἐνν. eas ἦτοι amphōdas σηκώση καὶ ἀποκομίση, παραλαβὼν . . . ἀναχωρήση.

Κεφάλαιον 10.

1. conservātis]... illūsis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortūnis, pecuniā.—Roenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρηῖτες (πρβλ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Ἐπιστολὴν πρὸς Τίτον). Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸς Κρηῖτα κρηιάζειν». ad Prusiam] τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. — neque . . . quicquam] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἤ».

2. quem]=sed eum.—cum] σύνδ. αἰτιολογικὸς conciliābat . . adiungēbat] (δηλ. εἰ ἢ illi=Prusiae). Παρατατ. ἀποπειράς = προσεπάθει (ἐπεζήτει) νὰ . . . cetēros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eō] = a Prusīā.—amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobīque] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terrā.—removisset] (=sustulisset) εἰὰν ἤθελεν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου.

3. quo] = et eā re igitur.—quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). ad] ἢ πρόθεσις δηλ. σκοπόν.

4. classe] Ἴδὲ Ἀμίλκ. 1,3.—paucis diēbus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decretūri] ἔμελλον νὰ . . . superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumēne). cum] αἰτιολ. par] συμπλήρ. E u m e n i. — quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικόν) = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] χρον. — die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νὰ . . . omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. — unam] μόνην, μόνον. a cetēris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. — tatum satis habeant]. Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς καὶ δύναται νὰ μεταφρα-

σθῆ διὰ τοῦ: ἄ π λ ὠ ς. — consecutūros] ἔνν. *esse*. Ἡ σύνταξις: (*dicit*) illos (δηλ. *classiarios*) consecuturos (*esse*) facile id.

6. rex] προηγείται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ *ceteris*. — in quā] ἡ πρόθεσις περιτεύει. *factūrum*] ἔνν. *esse*. Ἡ σύντ.: (*dicit*) se *facturum (esse)* ut scirent in quā nave rex veheretur. — fore] = *futūrum esse*. Ἡ σύνταξις: *pollicetur (id)* fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praemio (δοτικὴ τοῦ σκοποῦ) = ὡς μεγάλη . . .

Κεφάλαιον 11.

1. *cohortatiōne factā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] Ἰδὲ 4, 2. *quarum*] δηλ. *classium* ἢ *navium* utriusque *classis*. — *daretur*] Ἰδὲ 7, 6. *esset*] ἦτο. Ἰδὲ 9, 1: *conferret*.

2. *ubi*] χρον. *regem*] ἀντικείμε. τοῦ *quaerere*. — *quod*] διότι.

3. *solūtā epistulā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ *q. solvo* ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικά, οὔσαι πινακίδια κηρωτά, ἐφηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταινίας (*linum*) διαστιασμένης, ἧς τὰ ἄκρα συννεομένα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. *quae . . . pertinērent*] ἐτέθη ὑποτακτικὴ διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ. = πράγματα τοιαῦτα ὥστε . . . *eum*] ἀντὶ *se*. — *cuius rei*] ἢ ὄνομαστ. *quae rei neque*] = ἀλλὰ δέν.

4. *Hannibālis*] γεν. ὑποκειμενική. *universi*] Ἰδὲ 10, 5: *omnes*. — *quorum*] = *horum* *autem*. *fugā*] ἀφαιρ. *praesidīa*] = *castra* *nautica*. (ἰδὲ κατωτ.) *cum*] αἰτιολ.

5. *in*] εἰς, ἐναντίον. *conīci coepta sunt*] ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα νὰ ρίπτονται (νὰ ρίπτουν) ἤρχισαν. Ὁ τύπος *coeptus sum* τίθεται ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. εἶναι παθητικῆς σημασίας. *iacta*] = *cum iacerentur*. — *neque*] ἀλλὰ δέν. *quare*] διὰ τί. *poterat*] ἦτο δυνατόν. *intelligi*] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ δοτικὴ *pugnantibus* (= *pugnantibus*).

6. orp̄l̄etas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. Συνάπτεται μὲ τὸ orp̄l̄etas. perterriti] ἀνάλυσον διὰ τοῦ καί. cum] αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπε, ὄφειλον νὰ . . . ruppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο terga.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος. Ἰδὲ 10, 4: superabatur. arma] = exercitum, Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὄχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. aliās] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestibus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiar̄ios. Ἰδὲ 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] προκμ. legati] οὗτοι ἦσαν ἀναμφιβόλως πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ρώμην χάριν τοῦ πολέμου τοῦ Εὐμένους καὶ τοῦ Προυσίου, οἵτινες ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Ἀννίβα Romae] γεν. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Ρώμην. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ... consularem] = qui consul fuerat (τὸ ἔτος 198 π.Χ.). ibi] = in cenā dementiōne factā] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. — in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος detulit] ο. defēro.

2. qui] = cum ii (ἐπειδὴ . . .). Οἱ πρέσβεις εἶχον σταλῆ δι' ἄλλον σκοπόν. se] ὑποκείμε. τοῦ futūros (esse). sine insidiis] ἐκτὸς ἐπιβουλήs, ἀσφαλεῖs. Οἱ Ρωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡs τὸ πῦρ. qui] = qui p̄re qui διότι οὗτοι. suum] = patrum conscriptorum, ἐπομένως Romanorum. — secum] παρ' αὐτῶ (τῷ Προυσίῳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲs ὑποκείμενον ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ habēret. — sibi] que] = sed Romanis. Τὸ — que = ἀλλά. dedēret] πρὸ τοῦ ρήματος ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ περιέχεται εἰς τὸ ne.

3. negāre] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρητιχὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο. recusāvit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἴκε-

τευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). — a sē] = a Prusīā.—quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi]=I e g a t i.—comprehērent] παρατ. τῆς ὑποτακτ. = προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου Ὁ εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis. — inventūros] (ἐνν. esse) Τὸ ὑποκείμε. eos (ἢ illos). Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. esset] id. 9, 1. in castello] ὅπερ ὠνομάζετο *Λίβυσσα*. muneri] ὡς δῶρον. Ἰδ. 10,6: praemio.—exītūs] αἰτ. πληθυντικοῦ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτά ὑπογείους ἐξόδους. habēret] ὑποκείμε. Hannībal.—usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usūi). Usū venit = fieri solet.

4. cum] χρον. abianūā] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciēns.—praeter consuetūdīnem] ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui]=et is, tunc is (δηλ. Hannībal). ei] δηλαδὴ p u e r o.—sibi]=Hannibāli.—num] εἰσάγει πлагιαν ἐρώτησιν=ἄρά γε, εἰάν.

5. cum . .] renuntiasset . . ostendisset . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν ἴδει) occupātos] ἐνν. e s s e.—sensit] ὑποκ. Hannībal.—factum] ἐνν. e s s e.—neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ . . .) sibi] Ἰδὲ 11,5: intelligi. — quam] = hanc *autem* vitam. aliēno] = aliōrum.—arbitrīo] Ἰδὲ 11,4, virtū-tum] πληθυντικῶς, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις καθ' αἷς ἢ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη = τῶν ἥρωικῶν ἔργων. sēcum] λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφερον ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Τὸ -que=καὶ μάλιστα. adquisiēvit] δηλ. *morte* (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον *ἀνεπαύθη* ἀπέθανε). = septuagesīmo] κατὰ προσέγγισιν, διότι κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortūm] ἐνν. *eum esse*.—in annāli suō] ἐνν. *libro* (ὁ πληθυντ. ἐπὶ τοιαύτης σημασίας συνηθέστερος). Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 56 π.Χ. Ἰδὲ Att. 18,1: volumine. — scriptum] Ἰδὲ 8,3. Blitho] Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως εἶναι ἄγνωστον.

2. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο. ., καίπερ ὦν. nonnihil] ἄρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρητική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti. — in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. est liber confectus (ἢ scriptus). Volsonis] οὗτος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου πόλεμον ἀντικατέστησε τὸν Λεύκιον Σκιπίωνα τὸν Ἀσιατικόν.

3. huius] = Hannibälis. Ἐξαορτάται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli. — memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. cum Hannibale. — fortuna] ἡ εὐτυχία. passa est] ο. patior. — Sosylo] οὗτος, ὡς καὶ ὁ Silenus, εἶναι ἄγνωστοι συγγραφεῖς. doctore] κατηγορ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1 M. Cato]. οὗτος ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 234 — 149 π.Χ. ortus municipio Tusculō] = ortus ἢ oriundus (α) Tusculō καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος ὦν. in Sabīnis] = in finibus Sabinorum ἢ Sabīno in agro. — quod] διότι. in consulātū] ἰδ. καὶ 11,4 : in concursu. — censurāque] = et in censurā, ut] ὅσπερ. in foro] τὸ — que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. Ἰδ. Ἀνν. 3, 4 : in italiāque. — esse] = versari (= νὰ εἶναι, νὰ διατρέβῃ).

2. annorum] γεν. ιδιότητος, ἰδὲ Ἀμύλκ. 3, 1. decem septemque.] τὸ σύνηθες εἶναι septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. — consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος ὑπάτων ὄντων. ut] (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως.

3. P. Africano] Τότε, κατὰ τὸ 204 π. Χ. δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει

τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consūli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπα-
τικῆς ἐξουσίας. cum quō] = cum eō *tamen*. pro] ἀναλόγως πρὸς. per-
retūā. . . vitā] ἀφαιρ. dissensit] ὡς λόγος διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ
Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα
καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebēi] γεν. =
plebis. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aedīles curīles καὶ
δύο aedīles plebēi (ἢ plebi) [γεν.]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὄν). ex quā] σύνδεσον με-
τὸ deduxerat (Romam). — quod] αἰτιατ.* Ἀναφέρεται εἰς τὰ προη-
γούμενα. minōris] ἢ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ρώμην ὠφείλετο μάλ-
λον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν
καὶ περιεφρόνει. quam] ἢ. amplissimum] Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς
τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] (θριαμ-
βον) ἀπορρέοντα ἐκ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π.Χ.)

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο ἔγινε διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ
ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciām] ὡς ἐπαρχίαν.
nactus] τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2 :
consulātū peracto). Ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσιμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ
νόμος ἐπέτρεπε). ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] ἀλλὰ δὲν. per senātum] =
καλυψούσης τῆς Συγκλήτου ἣτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης
τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod]
διότι. (αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit). quā ex re] δι' ὅ. privātus].
κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς διοικητῆς. in urbe] κατ' ἐξο-
χὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ρώμη (πρὸ βλ. ἄστυ = Ἀθῆναι καὶ
νῦν Πόλις = Κωνσταντινούπολις). — censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἢ
τιμητεία, ἐτάσσεται ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ στρατηγίαν, ἀλλὰ
μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιοματίων τῆς ἐλευθέρου πο-
λιτείας (τ. ἔ. τῆς Ρώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων).

3. senēre praefūit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius Ἰδὲ 1, 1.

nobiles] ἐξεδιώξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τροφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ τὴν ὥραϊαν ἐπιγραφὴν. edictum] οἱ τιμηταὶ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν ἢ ἐδήλουν εἰς ἴδιον διάγραμμα, ἢ ἐποίουν προσθήκας εἰς ἐκεῖνο τοῦ ἀρχοντος, ὃν διεδέχοντο εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἡθῶν, ἅπερ ἀπεδοκίμαζον.— quā rē] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus)=ut eā rē. luxuria] αὕτη αἰτίαν εἶχε τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν ἐπιτυγῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. octoginta] ἦτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν, ἐπομένως τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπεροβλικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ τὴν χρονικὴν μόνον περίοδον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extrēmam aetātem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. tentatus] λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοςάκις ἠθωφώθη.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industria] ἀφαιρ. ἰδιότητος et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Νὰ μεταφρασθῇ πρέπει μόνον τὸ τελευταῖον et—agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν *de re rustica* ἢ *de agrī cultura* (= περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν τοῦ Κάτωνος σφῆται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ρήτωρ. Ὁ Κάτων ὡς ὑπάτος, ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδενσεν εἰς Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπάτον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἰδὲ καὶ Ἄνν. 8, 3: Thermopylis.—probabilis] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔλαινος. Παρὰ ταῦτα ὁ Κάτων εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἦτο ρήτωρ πρώτης γραμμῆς. cupidissimus] litterarum] γεν. ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρχετὰ γέρον. Ὁ Κάτων «πόρρω παντάπασιν ἡλικίας» ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἐλληνικὰ βιβλία, καθότι ἐθεώρει τὴν ἐλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνε-

στὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπωσ. Ὡς ὑποκειμένου τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῆ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορική πρότασις: quod...—de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id, aliquid, quiddam).—quod ei (ιδὲ Ἄνν. 11, 5: intellēgi) fuerit incognitum]=quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ διότι ἐξαρτῶνται ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς.

3. oratīōnes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ἠστορικοὺς, ἔνεκα τῆς μακροῦς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικούς καὶ δικανικούς, ὧν ἐλάχιστα ἀποσπάσματα μόνον σφύζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον, ρωμαϊκὴν ἱστορίαν. sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber.—unde orta sit]=τὸς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. — Origīnes] «Ἀρχαίς». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστον Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II, III), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origīne) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου προῖόν τῆς ρωμαϊκῆς πεζογραφίας, δυστυχῶς ὁμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεῦτερον Καρχηδονιακόν. diripiūt] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθωφώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ἐμνημόνευσεν ὁ Νέπωσ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένων ἀρχόντων, ἀλλ' ὁμως εἰς τὴν διήγησιν τῶν γεγονότων μετεχειρίζετο μόνον τὰ δηλωτικὰ τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων ὀνόματα (π. χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. — fiērent . . . viderentur] τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἄξιον θαύμασμοῦ, τὸ δεῦτερον εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἀξιοθέατον (π. χ. τοπεῖον, μνημεῖον κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρα τὰ ῥήματα.

Διηγείται π. χ. περὶ τῶν ὑπεροβλικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος εἰς Ἰσπανίαν κτλ. in quibus] ἔνν. *libris*.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Rompus, υἱὸν τοῦ Νομά. perperitio] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit.— equestrem] ἱππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἦν εἶχε, νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] Ἰδὲ Ἄνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudiendum curavit (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικειμ. τοῦ accipere] καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. ος) τῆς προφορᾶς. clarus . . . quam . . . possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἠδύναντο νὰ . . .

4. quo] ἀντὶ quorum. — filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου — quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἔνν. *sibi*. — fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἔνν. *de vita*. — adolescentulus] ὡς νεανίας. plebei tribunus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei id. Κάτ. 1,3 illius periculi] τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐκεῖνος (ὁ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὔρεν ἐκεῖνον (τὸν Σολπίκιον). namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem.— Servio] δοτική.

2. interfecto. Sulpicio] μετοχή ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. — vivendi] facultātem vivendi. — quin] = χωρὶς νὰ . . . dissociātis anīmis] μτχ. ἀπόλ. αἰτιολογική, ἐπειδὴ . . . cum] χρόν. ἐν ᾧ. studīis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. — Athēnas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ρωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86-65 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iuvit] ἢ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγοραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ ὄργάνου.

3. aliquid] Τὸ aliquid μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. — eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita . . . ut esset] οὕτως . . . ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum = Atheniensium adolescentium] οὐσ. ορθῶς] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = ὁσάκις, ἕάν, eius] δηλ. versurae faciendae. — se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. accepit] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὀρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ἰδίων του χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὄργάνου = indulgentiā suā. — neque] ἐνν. patiebatur. — multiplicandis usuris] ἀφαιρ. τοῦ ὄργάνου = multiplicando usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.

6. aliā σύναφον μὲ τὸ liberalitate. — singularis] εἰς ἕκαστον. sēni ἀντι ἕξ. Athēnis] εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κεφάλαιον 3.

1. hic εἰς τὰς Ἀθήνας gerēbat] ὑποκείμε. Atticus. — communis... par] ἐνν. esse quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικὴ,

διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατάς.

2. affūit] δηλ. Athēnis.— nē] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto).—ne. . qua]=alīqua.—sibi] δοτ. ἠθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. alīquot] δηλ. effigīēs, statū a s.—ipsi] = Attico.—Phidīae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμε. Athenienses.

3. hoc] ἐνῶ ἢ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ὁμῶς εἰλικύσθη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. illud hoc] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἢ) fuit.—munus fortunae — specimen prudentīae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud.—quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. in ea . . urbe]=in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ρώμῃ) in quā esset = ut in eā . . esset =εἰς τοιοῦτου εἴδους πόλιν, εἰς ἣν (ὥστε νὰ . . ἔχη). orbis terrarum] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πόλιν ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ domicilium.—eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμε. τοῦ habēret.—patriam . . et domum] κατηγορ. (πρβλ. τὸ ἡμέτερον «γέννημα καὶ θρόνον»). Ἡ ἐν Ἀθήναις διανομή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ῥωμαῖος πολίτης. quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. Σύνταξον πρὸς τὸ ἐνν. fuit.—doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā, ἰδὲ 17,3. omnes] ἀντι δοτ. omnibus.— unus] (πλεοναστική ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus. Ἰδὲ 2,4 : gratiam.

Κεφάλαιον 4.

1. tranquillātis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ. . . consulibus] ὑπάντων ὄντων. desiderii] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolōrem τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τὴν . . . naturā] ἀφ.

τῆς ιδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου λοιπόν. ut] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset ad summam senectutem (δηλ. *Caecilii*) sine offensione (*huius*) retinuerit (διετήρησε). quem . . . posset] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἐξαργτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensionne. — quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκοιτε ὀνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. — soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ δῆτορος. easque] = καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον). conciliārat = conciliāverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicāri] ἀπροσώπως = νὰ κρίνη (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστώτῳ διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebātur intīme Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ . . . —autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. ut] μετὰ τὸ ut συμπλήρωσον διὰ τοῦ *inter eos*. — intellēgi] νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium copūla] κατηγορ. (γεν. κατηγορικῆ) = optimatium (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νὰ . . . quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in suā potestāte quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestāte] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). peti-capi-geri] = ἡ ἐπιζήτησις - ἀπόκτησις - διαχείρισις. more maiōrum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι),

ἀνευ δηλ. τεχνασμίτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod . . possent] ὑποκ. honōres=διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικόν) δυνατὰ (ἦτο δυνατή). Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservātis legībus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum) = ἐν μέσῳ . . . tam] ἐπιτείνει τὸ effūsi.—e re] πρὸς ὄφελος τῆς. . . Tò res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αιτιολογική).

3. praes - mancers] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (mancers) ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] τὰς ἐπαρχίας δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς *legatio* καὶ τῆς *quaestura*.—sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε. . . ἠκολούθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη).—honōre] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus.—qui ne quidem] ἀναφ. συμπερ.=ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ . . . ἠθέλησε. Cicerone] Ὁ Κ. Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61—59 διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πρῶτῳ στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.

5. quā in re]=in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αιτιολ. criminum] αιτιάσεων (δυναμένων νὰ παρῶσιν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quō fiebat ut] τούτου ἕνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἢ πρὸς αὐτόν. cum] αιτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui]=esse tribuendum . . .

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero . . minus . . quam] ἀλλὰ δὲν . . ὀλιγώτερον . . ὅσον. pater familiās= pater familiae. Τὸ familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἄν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκο.=quam ille.—neque tamen non] ἐν τοσοῦτῳ (μ' ὄλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατόκησε (εἰ χ ε ὠ ρ α ἰ ο σ π ἰ τ ι).

2. ab avunculo] Ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τοῦτου δέ. aedificiō - silvā] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constābat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου=domus.—salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid]= si aliquid coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t ā r e.

3. usus est familiā] ἔσχεν οἰκογένειαν...ἀρίστην. optimā] Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. formā] ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitāte - formā] ἀφ. τοῦ κατά τι. formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t. — i n e ā]= i n A t t i c i f a m i l i ā.— anagnostae et librarij] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non]= t a l i s u t τοιοῦτος ὥστε νὰ μὴ. utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. apprime boni] συμπλ. e r a n t.

4. horum] γεν. διαίρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci.— quod] = i d q u o d (ἀντικείμεν. τοῦ concup.). a plurimīs] συμπληρ. fieri, τ. ἔ. concupisci.—videās] ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀρίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β'. πρόσωπον = vidēre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = p r o p r i u m (= ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio] δι' ἀγορᾶς διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d.—non mediocris] =magnae.—est diligentiae] τὸ est κεῖται ἔλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans - magnificus - splendīdus - sumptuosus] συμπλ. e r a t.

6. nec praeteribo] συναφον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum ἴρι σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητική = putare possum.— cum] μολονότι. lautus] = splendīdus. — domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sestertiūm = 3000 σηστερτίων. expensum] Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονὸς τοῦτο. auditum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. praedicamus - interfuimus] ἀντὶ α'. ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (=Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audīvit. Εἰς τὸ προκειμένον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem = praeter anagnostem.— nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum.— apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). cenātum est] ἀπροσ. = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos . . . qorum] = tales ut eorum.— abhorrērent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus.— cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit - vixerit - steterit] μετάφρασον δι' ἀοριστῶν = ὥστε . . . in sestertio viciēns] = in viciēns centenis milibus sestertiūm ὡς ἄνθρωπος μὲ περιοσίαν . . . 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiēns] = in centiēns centenis milibus sestertiūm = 10.000.000 σηστερτ. quam . . . instituērat] = solito, τοῦ σνηθήτους. fastigio] ἀφαιρ. in utrāque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἑξοχικὰς

οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ρωμαῖοι. eius] = Attici.—
omnis] σύναφον πρὸς τὸ reditus.— urbānis] δηλ. τῆς Ρώμης. posses-
sionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (=tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα
οὗτος ἔξεμίσθου. Ὁ Ἄττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδο-
φόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς
Χαιονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περί-
που ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ
Σύβοτα. eum] σύναφον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse).— non magni-
tudine sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως
τοῦ ὀρθοῦ μέτρου. Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς
οἰκονομίας τοῦ Ἄττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν
ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectū]
δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς
τὸ rogabatur.— promittēbat] ἀπολύτως ἀνευ ἀντικειμ. quod] διότι. li-
berālis - lēvis] γεν. τῆς κτήσεως = ἴδιον . . . Συμπλ. esse. Ἰδὲ 13,4 :
continentis.— quod . . . posset] ἀντικειμ. τοῦ pollicēri. Τίθεται ἡ
ὑποτακτική, διότι quod = tale ut id non . . .

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἔάν τι, ὅσάκις τι.
adnuisset] Ἡ ὑποτακτ. δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tanta . . . curā]
ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν
ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est.— suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. - suī = τὴν
γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] β'. ὄρος
τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiēbat ut] ἰδὲ 6, 5. Cicerōnum] = Marci et Quinti Ci-
cerōnis. Ἰδὲ 5, 3. iudicāri] ἀπροσώπως. inertia - iudicio] ἀφαιρ.
fugisse] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. eum.

Κεφάλαιον 16.

1. *adulescens*] νέος ὢν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. *idem*] ὁ αὐτός, ὁμοίως. *senex*] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *adulescens*) = *cum senex esset*. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. *cui aetati*] (δοτ. ἠθικῆ) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. *fuerit aptissimus*] = προσηρομόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. *quamquam*] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. *ei*] = M. Ciceroni. — *ut*] = *tam praecipue .. ut* (ὥστε). *fuerit*] ὑπῆρξεν.

3. *ei rei*] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio . . . eos libros*] Πιρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἅπερ ἐπιγράφονται *de amicitia* (= περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (= περὶ γήρατος). *de eo*] = *de Attico*. — *sedecim volumina*] Ἡ «συνοργῆ» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu*] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. *eius*] = *Ciceronis*. — *ad extremum tempus*] ἐνν. *vitae Ciceronis* μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἦτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missatum*] πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν*. *quae*] δηλ. *volumina*. — *qui legat*] = *si quis ea legat* εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. *desideret*] ἤθελεν ἐπιθυμήσει, ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν ἱστορίας συγχρόνου.

4. *principum*] π.Χ. τοῦ Πομπηίου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. *vitiis*] = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μετὰ τὸν Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis*] δηλ. *voluminibus*. *non* = *pān*. — *appareat - possit*]. Τίθεται ἐνεστῶς διότι ἡ ἐνέργεια παριστάται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπος. *prudentiam*] δηλ. *Ciceronis divinationem* τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). *Tò se anti eo*. — *future*] συμπλ. *esse* τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. *usu*] ἰδὲ Ἀνν. 12,3. καὶ *λεξιλόγιον cecinit*]

Τὸ ῥῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ἃς οἱ μάντις (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid (= cur) τί, διατί. plura] σύστοιχ. ἀντικείμε. commemor] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ gloriantem)=τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam . . . redisse . . . fuisse). ipsum]=Atticum.—redisse]=rediisse.—aequalem] ἐνν. sibi. —ipse] δηλ. Atticus.—gloriantem] μετ. κατηγορηματικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου glorīari, πρὸς ἕξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] = sepe-liendam curavit. annorum] γενικὴ τῆς ιδιότητος.

2. Hunc]=Atticum.—eā indulgentiā] γεν. ιδιότη. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου=τοιαύτης. . . in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amāre debēret (τίθεται ὑποτακτ. debēret διότι ἕξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret... καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἕξωτερεύουσι τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν . . . naturā-doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλὰ... ei] δηλ. naturae.—iis] (ἀφ.) δηλ. *praecipitis*. — ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαιὰν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. — summus] μέγιστος, τὸ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ιδ. κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν (ιδὲ καὶ 3,3 ἐν τέλει). volumine] ιδὲ Ἀνν. 13,3 : in annali suo. — magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπόχει. quae] = ut ea. — in eo] δηλ. volumine, libro.—ex eo] δηλ. volumine, libro.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακεκριμένων τῆς Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] π. χ. M. Brutij Marci Iunii Bruti. — rogatu] Ἰδ. Ἀνν. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἢ λέξεις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ἰδὲ § 1 ordināvit. — quis . .] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς, πῶς ὀνομάζετο). a quoque . . . quibusque] = *et a quo . . . et quibus*. Ἰδ. λεξιλόγ. λ. orior.—ortus] ἰδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ τότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἕξις : pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā) ; Scipiōnis Corn. et F. Max. (rogatu de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā).—quibus] β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = *iis igitur.—iis*] δοτ. ἠθικῆ. notitiae virorum] γεν. ἀντικ. = *noscendi claros viros*.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo, ἐγὼ ὁ Κορνηλῖος Νέπωσ, διὰ τοῦτο τὸ ρῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ *suavitatis*.—qui] ἐνν. *de iis qui.—ceteros*] ὄλους τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα.

6. singulorum] ἐκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὗρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (= τὸ ἱερόν τῆς Νύμφης Ἀμάλθειας) εἰς τὸ τῆς Ἡλείου κτῆμα αὐτοῦ. Ἰδὲ 14,3. exposuit] ἐνν. *eos ἢ eorum vitam.—facta magistratūsque*] τὰ πολιτικά καὶ στρατιωτικά κατορθώματα. *quaternis quinisque*] (δύο λέξεις : *quinis* καὶ *—ve*) διὰ περισσοτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. *quod*] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. *sit*] (ὑποτακτ. δυνητικῆ) = ἤθελεν εἶναι. — *est*] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ *est* πρὸς τὸ *confectus*.—*liber*] βιβλίον, «*ὑπόμνημα*». *confectus*] = *scriptus*.

Κεφάλαιον 19.

1. haec haec[enus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου—19ου κεφ.) vino] idē 16,4. edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἐκδοσις τοῦ ὄλου ἔργου ἐγενεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (3% π.Χ.) ei] = Attico.—reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ οἴματος=κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docēbimus] ἀντι docēbo.—supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης. divi filii] divi Caesaris filii. cum] χρόν. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐλεγκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.= (οἷτινες ἦσαν) ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliōres] συμπλήρωσον quam Octavianus erat. Οὗτοι ἄρα ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortuna.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliōres.—prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παρομιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγουστος ἔμεινε **μόνος** κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίφ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix.—Caesarem] ὁ Ὀκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus.—est consecuta] = obtigit ἢ μᾶλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est.—nihil... non... quod] πᾶν ὄπερ, πᾶν ὅ τι. ei] δηλ. Caesaris.—conciliārit] (=conciliaverit) ἐνν. nihil ei non quod—quod nemo... consēquit] τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππῖνα (κατ' ἄλλους Βιφανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae.

virginem] παρὰθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἤρχετο εἰς πρώτου γάμου κοινωνίαν. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam . . . misit . . . intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν: quae coniunctio . . . frequentiōrem. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἡδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἕαν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ρώμης.—quin] χωρὶς νά. Ἰδὲ 2, 2. mitteret] δηλ. litteras.—quid ageret] πлагία ἐρώτησις. Συμπλήρωσον: scribens (γράφων) quid ageret τί ἔπρατε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae.—quam vellet] ἡ ὅσον ἠθέλει. temēre] (προηγουμένης ἀνοήσεως) = facile (= εὐκόλως), fere (= σχεδόν). quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νά γράφω. cum] ὁσάκις, quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut . . .] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut . . . curaret, cum . . . prolaberetur.—vetustate . . . incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε εἰς τὴν Ἐνατολήν, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανός διώκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (Ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε εἰς Ρώμην, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accuratē] σύναψον πρὸς τὸ certiore facere.—sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἐξαιρεῖ ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποῖα σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξιζει, (τί θέλει νά πῆ). quan-

tae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (Ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. γεν. κτητική. maximarum rerum]=de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectābant.— quantam] (δηλ. aemulatiōnem et obtrectatiōnem). fuit necesse] ἐνν. in cōdere e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἦτο συνήθεια εἰς Ρώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν^δ τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ρώμης. ut indiguisset] ὥστε.

2. medicīnā] ἀφαιρ. tenesmon] αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλήν. καταλήξεως (-on=on.) Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφροῦς δυσεντερίας. cui] δοτική ἠθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. proponebantur] προτεινόντο, διεγράφοντο.

3. in hoc] δηλ. morbo. — cum] χρον. quos] eos quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2,1. fistulae puris] τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύσις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. erupērint] ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (=ut per lumbos fistulae puris erumpērent). ei]=Attico.—priusquam . . accideret] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἡ κυρία πρότασις (iussit) δὲν εἶναι ἀρνητική.

5. ut] (εὐθύς) ὥς. innixus - inquit] ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξάρτ. ἐκ τοῦ commemorāre. — hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγορ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non.— quibus] δοτ.= et quoniam vobis.—ut spēro] παρενθετικῶς = ὥς ἐλπίζω. satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύσετε (=persuāsi).—nihil reliqui fecisse] =

nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν παρέλιπον (παρημέλησα). quod . . . pertinēret] = *tale ut* pertinēret.— ut mihi consūlam] ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων, τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου. ignorare nolui] λιτότης=ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat] (ἀπροσώπως). alere] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. cibi] γενικὴ διαιτητικὴ. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. auxerim] ηὔξησα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναφον πρὸς τὸ conemini. — dehortando impedire] προσπαθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπολ.). depressit] δηλ. Atticus.—constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrāre (=discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἄρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμε. τοῦ cogēret. et . . . reservāret] (ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ προηγουμένου ne) = et *ut* . . . reservaret.— tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς τοιαύτην κατάστασιν.— superesse]= superstitem (= ἐπιζῶντα) esse.— eius] δηλ. Agrippae.— taciturnā suā obstinatiōne] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. ρ. in eo pridie Kal(endās) Aprīles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. consulibus] ὑπátων ὄντων.

4. in lecticulā] τὸ ὑποκοριστικόν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. τροπ. lapīdem] ἡ ἀπόστασις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζετο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ρώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, ἴμ, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος 1) ρωμαῖος ὑπάτος, ὅστις ἐφρονεύθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π.Χ. Ηπ 4,4.— 2) ρωμαῖος ὑπάτος τῷ 182 π.Χ. Ηπ 13,1.
- Aemiliū, στυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18,4.
- Afrīca, ae, θηλ. Ἀφρική, ἡ ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Ημ 2,2.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων, ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιπᾶνιος (Βιπᾶνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεξεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes, ἴμ, θηλ. Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Alpīci, στυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἀλπεων.
- Anicīa, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ. Ἰδὲ καὶ Sulpicus.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.).
- Antonius (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἷς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appennīnus, i, ἄ. τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἣς τὴν κατασκευὴν ἤρξατο (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππῖος Κλαύδιος Καΐκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενθήσιον (νῦν Πρίντζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ'

ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφῶνται ἔτι λείψανα.

Arulīa, ae, θηλ. Ἰουλίαια, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretīnus, Ἀρρητίνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρητίον, πόλιν τῆς Ἐτρουρίας (νῦν *Arrezzo*).

Asīa, ae, θηλ. (ἸἈσία), 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία Hn 8,4.— 2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία ἸἈσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) A 6,4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.

Attīcus (T. Pomponius Atticus) ἰδ. C 3,5 Hn 13,1 καὶ A 1 καὶ ἑξῆς.

Aurelius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ρωμαῖος ὕπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.

Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ρωμ. οἰκογενείας, ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius) Βάλβος, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινική, ἰδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσω-
νυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ōrum, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.

Blioth, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μάρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris Καῖσαρ 1) Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος *divus* (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19,2.— 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνομίαν Augustus. Ἦτος υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ

- Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίτινης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἢ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, Ἰί, οὐ. Καπετώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπετωλίου A 20,3.
- Carīa, ae, θηλ. Καπύη, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.
- Cato, οἰς 1) M. Porcius Cato Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius, ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.— 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισσέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.
- Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ρωμ. ὑπάτος (242 π.Χ.).
- Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου.
- Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ρωμ. ὑπάτος (181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Cicēro, οἰς 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ρωμ. πολιτικός, ρήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκ. 43 π.Χ.) A 1,4. 5,4. 16,1. 19,3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόϊντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5,3. 6,4. 16,2. — Πληθ. Cicerōnes = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15,3.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidīum, ii, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν *Casteggio*) πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (νῦν Genova).
- Claudius, i 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ρωμ. ὑπάτος (196 π.Χ.) Hn 7,6. — 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὑπάτος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Ἀγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ρωμ. ὑπάτος (193 μ.Χ.) Ην 8,1.
 ἰδ. Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ρωμ. ὑπάτος τῷ 65 π.Χ. Α 4,5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη.

Cretenses, ἴμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρητες.

Cyrenaēi, στυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυ-
 ορηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐπιμᾶτο
 ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ρωμ. ὑπάτος (33 π.Χ.).

Drussilla, ae, ἰδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q. = Quintus), Κόϊντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ. λο-
 γοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 239 π.Χ. ἐν Ρωδαίαις (νῦν R u g g e)
 τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον annales
 (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ρω-
 μαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν
 ἑαυτοῦ χρόνων.

Epitotius, Ἡπειρωτικὸς, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Egyc, ὕcis, ἄ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σι-
 κελίας (νῦν [M o n t e] San Giuliano).

Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς
 παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.)

Falernus (ager), ὁ Φαλερόνδος ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς
 Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Fabius 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς
 Cunctator = Μελλητής), ὑπάτος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατη-
 γὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Ην 5, 1 καὶ ἐξῆς,
 C 1, 2. Α 18, 4. Πληθυντ. Fabii, στυμ, ἄ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
 τῶν Φαβίων Α 18, 4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ρω-
 μαῖος ὑπάτος τῷ 183 π.Χ. Ην 13, 1.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρομαχος,
 Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ
 ναὸς τούτου ἰδρῦθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπετωλίου.

Flaccus, ἰδ. Valerius.

- Flaminīnus (Titus Quintīus), Τίτος Κοίντιος Φλαμινῖνος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 177 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminīus (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π.Χ.).
- Fregellae, ārum, θ. Φρεγέλλαι (νῦν Cerigno), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furīus (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὕπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae, (Servīus Sulpicīus), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallīa, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallīa transalpīna (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4 καὶ εἰς Gallīa cisalpīna (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynīi, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.
- Gracchus (Tiberīus Sempronīus), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π.Χ.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13,2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grājus) saltūs, «Γραίγαι Ἄλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ *Kraig*=φαιὸς βράχος), ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἄγ. Βερνάρδου. Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γραίαι Ἄλπεις ἐκ τοῦ graius=graecus) ἀπὸ τοῦ ἕλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ. Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν Susa).
- Hamīcar, āris, Ἀμίκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου πολιοῦχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Barak ἢ Barca=ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος).
- Hannībal, ālis, Ἀννίβας. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λέξις εἶναι Φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baal (Βάαλ=Bῆλος).
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίκα

καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3,1.—2) ἀδελφὸς τοῦ Ἄννιβα φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

Helvius (C.) Γάιος Ἐλβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἐθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων.

Hippo, ōnis, ἄ. Ἱππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Bona).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἢ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἰσπανίαι τ.ἔ. Hispania citerior (Tarracoenensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου). Hispania ulterior Lusitania καὶ Baetica βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortalus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114—50 π.Χ) ὀνομαστὸς ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Κικέρωνος.

Italia, ae, θ. Ἰταλία. Italicus, Ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Πέρας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ρωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2,3. Ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e (καὶ Carthaginiensis), Καρχηδόνιος Hn 6,2. (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἰσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λίαν ἐξηπλωμένος λαὸς Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1. ἐξ.

Karthago, gēnis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφύζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ρώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ.

Labæo, id, Fabius ἄρ. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).

- Ligures, um, ἄ. Λίγυες, Λιγυστινοί, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Genova).
- Longus (Tiberius Sempiternus), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος (ἕπατος τῷ 118 καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ρωμαῖος ἕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.
- Lusitani, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. Ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 242 π.Χ.
- Magus, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀνίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ρωμ. ἕπατος τῷ 212 π.Χ., περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Ηη 5,3. C 1,2.— 2) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 183 π.Χ. Ηη 13,1.— 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἕπατος τῷ 50 π.Χ. Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ. ἡ γενεά, ἢ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.
- Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 82 π.Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητῆς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ρωμαῖος ἕπατος 193 π.Χ. Ηη 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἕπαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτορα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Ηη 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2.
- Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ῥώμης. Nomentanum (praedium) κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, arum, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Padus, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

- Pamphylūm mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.
- Paulus, ἰδ. Aemilius.
- Peducaeus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.
- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ηπ 10,2. 11,5. Οὐσ. Pergamēni στυμ, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Ηπ 11,7.
- Perrenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ὕπατος τῷ 92 π.Χ., τιμητῆς τῷ 86 π.Χ.
- Phīdīas, ae, Φειδίας.
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220 — 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξεινος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβριῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσία.
- Prusīa, (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228 — 180 π.Χ.).
- Pyrenaeus saltūs, ἀ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Montecavallo). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμύλου).
- Rhodānus, i, ἀ. Ροδανὸς (νῦν Rhodane), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, στυμ, ἀ. οἱ Ρόδιοι, οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.
- Rōma, ae, θ. Ρώμη πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ρωμαῖος. Οὐσ. Romāni, στυμ, ἀ. οἱ Ρωμαῖοι.
- Romūlus, Ρωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ρώμης.
- Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἡ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, στυμ, ἀ. οἱ Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ

Λατίου. In Sabīnis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.

Saguntum, ἰ, οὔ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro) κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π. X. Hn 3,2.

Sardinīa, ae, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardinīensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Scip̄io, ōnis 1) P. Cornelius Scip̄io, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ἕπατος τῷ 218 π. X. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1. - 2) P. Cornelius Scip̄io Africānus māior (ἐγεννήθη περὶ τὸ 235 π. X. ἀπέθανε τῷ 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητῆς τοῦ Ἀννίβα ἐν Ζάμα τῷ 204 π. X. Hn 6,1. — 3) Scip̄io Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἱοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scip̄io, ἕπατος τῷ 52 π. X. πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Servilius (τὸ πλήρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σεοβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ἕπατος τῷ 216 π. X.

Sicilia, ae, θ. Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτίνος (= ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστοριῶν.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 32 π. X.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π. X., ἐχθρὸς τοῦ Μαρτίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλα ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 200 π. X. Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π. X. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθής, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διετέλεσεν

- ἕπατος τῷ 51 π. X. A 2,1. — 3) Sulpicius Blitho Σολπίκιος Βλίθων, ρωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syr̄ia, ae, θ. Συρία χώρα τῆς Ἀσίας μεταξύ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν Soristan).
- Tamphiliānus, ὁ ἀνίκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου.
- Tamphīlus, Τάμφιλος, Cn. Baebīus, καὶ M. Baebīus, ὄνοματι ἕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π. X.
- Terentīus (τὸ πλῆρες C. Terentīus Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 216 π. X.
- Thermopylae, ārum, θ. Θερμοπύλαι.
- Tibēris, is (αιτ. Tibērim, ἀφαιρ. Tibēri) ἄ. Τίβερις (νῦν Tevere). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus 1) Manlīus Torquātus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ὀνομαστὸς ρωμ. ρήτωρ, ἕπατος τῷ 65 π. X. A 1,4. 4,5. — 2) Aulus Manlīus Torquātus, Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumennus, i, ἄ. (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτροουσίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebīa, ae, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullīus, Τύλλιος, ἰδ. Cicēro.
- Tuscūlum, i, οὐ. Τοῦσκλον, (νῦν Frascati) πόλις τοῦ Λατίου, 14 χλμ. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Υτί̄ca, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Henschir bu Schater).
- Valerīus (C. Valerīus Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος)-Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τῷ ἔτει 199 π. X. καὶ ἐν τῇ τιμηθείᾳ τῷ 184 π. X.
- Venusīa, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὅρατιου.
- Vettōnes, um, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν Βλ. Ἰσπανίαν.
- Vipsanīus, ἰδ. Agrippa.

Volso, (γεν. Voisōnis), Cn. Manlius Volso, Γναῖος Μάνλιος Οὐόλ-
σων (Βόλσων), ρωμαῖος ὕπατος τῷ 189 π. Χ.

Zama, αε, θ. Ζάμα, ἰσχυρά πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρ-
χηδόνας.

Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τινος (ἡμεῖς λέγομεν· ἐναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς· ἀπὸ C 2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπὸ, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quōque ortus=et a quō ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας· a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπὸ, παρὰ (+γεν.) ab-alīēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημι τι (κινῶ ἢ ἔξεγειρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκορτήσῃ Hn 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπανασταῖσαι, ἀποσκορτήσασαι Hn 2,4.

ab-est, ἰδ. absum.

ab-horrēo, ἡί, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω.

ab-icō (πρόφερε ab jicio ἐκ τῆς ab καὶ icio), icci, iectum, 3. (ἀπορίπτω), 2) ῥίπτω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εὐτελοῦς ἀξίας [παραπετῶ]).

abs-tinēo (abs καὶ tēno), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.

ab-sens, ἰδ. absum.

ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπὸν, ἀπέχω μακράν. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὸν (ἄνευ ἐπεμβάσεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δῆ· multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά ἢ πρότερον).

ac-cēdo, 3. προσέροχομαι. ad hastam publicam προσέροχομαι εἰς

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτων ἑσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἄρσενικοῦ. Οἱ σημειούμενοι μεθ' ἑκάστον ῥῆμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων (πλὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἑσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτός ἂν ἢ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἑσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν.

Hn = Hannibal, Hm = Hamilcar, C = Cato, A = Atticus

- δημοσίαν προᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημοπράτα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (= ad Africam) προσομιζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21,4.
- ac-celero, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπιπεύδω.
- accēri, ἰδ. accipio.
- acceptus, εὐπρόσδεκτος.
- accessio, ὄπισ, ἐπαύξεισις πλήθυνσις.
- ac-cido (ad καὶ cado), accidit, —, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει.
- ac-cipio (ad καὶ capio), accēri, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.
- ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπαυξάνομαι.
- accurate, ἐπίρο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.
- ac-cūso, 1. γράφομαι, μινύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.
- ac-tēs, eī (τάξεις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.
- acquiēvi, ἰδ. acquiesco.
- ac-quiēso, ἐνί, ἐtum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισιὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».
- ac-riter, ἐπίρο. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκοτ. ἐπίρο. ac-rius, ὑπεροθ. ἐπίρο. acer-rite (acer, acris, acre δορυς, ὀξύς).
- acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta, dot. ἀφαιρ. ātis), ἀκροάμα ([ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρωψος ἀκουόμενον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκειται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἄδεται, ὡς π.χ. ἀνάγνωσις, δρᾶμα, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα). 2) (ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει, διηγείται ἡδέως, ἀπαγγέλλει κλπ., μάλιστα ἐν τοῖς δεῖπνοις), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδὸς A 14,1.
- actor, ōris, ā. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφάσισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργον ὑποστηρικτής.
- ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένος) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίοις A 22,4.— 2) χρονικῶς· μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4.— 3) πρὸς δήλων σκολοῦ A 17,3.
- addidi, ἰδ. ad-do.
- ad-do, addidi (ἐκ τοῦ addēdi),

- additum (ἐκ τοῦ ad-datum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.
- ad-dūco, 3. προσάγω, ὀδηγῶ. in suspicionem καθιστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.
- ad-ēo, adīi, adītum, adīre, 4. προσέρχομαι.
- adēō, ἐπίρω. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).
- ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), bñi, bñtum, 2. (προσέχω). curam χροῦμαι θεραπείᾳ [κάνω κοῦρα],
- adhuc, ἐπίρω. μέχρι τοῦ νῦν.
- adīi, idē ὄημα ad-ēo.
- ad-iungo, nxi, ntum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.
- adiunxi, id. adiungo.
- ad-ministro, 1, διοικῶ.
- admirandum, i, οὔ. (=miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).
- admōdum, (ἐκ τοῦ ad καὶ mōdus=μέχρι τοῦ απαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.
- admonītus, ūs, ā. (admonēo παραινῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῆ παραινέσει (τινός).
- ad-opto, 1. υἰοθετῶ.
- ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.
- ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.
- adulescens, ntis, ā. (κυρίως μτχ. ἐνεστ. τοῦ ὁ.adolesco ἀνέξάνομαι), ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1. —2) ἐπιθετικῶς· νέος A 2,2.
- adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- adulescentīlus, i, ā. μεῖραξ, νέος ἀνήρ A 2,1. 2,4. (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περὶ που ἐτῶν). admodum adulescentīlus πολὺ νεαρός Hm. 1,1.
- adventus, ūs, ā. ἄφιξις.
- adversariūus (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὔσ. ā. πολέμιος, ὁ ἐχθρός.
- adversus, προθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι, ἀπέναντι, ἀντικρῦ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς) ἐναντίον.
- aedēs (ἀρχαίωτ. τύπος aedis), is, ναός.
- aedificāram=aedificavēram.
- aedificātor, ōris, ā. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοκοδόμος, ὁ ἀγαπῶν τὴν οἰκοδομῆν.
- aedificium, ūi, οὔ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.
- aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
- aedilis, is, ā. ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebēi (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
- aedis, id. aedes.
- aemulatio, ōris, ἀνταγωνισμός, ἀμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.

āēnūs (ἐκ τοῦ aes, aeris, οὐ. χαλ-
 κός), χαλκοῦς.
 aequālis, e, (ὀμηλιξ). 2) οὐσ. ἄ.
 aequālis, ὁ ὀμηλιξ.
 aequē, ἐπίρο. ἐπίσης, ὡσαύτως.
 aequus, ὀμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής,
 ἀτάραχος A 1,3. 3) παραδεκτός,
 ἐπὶ καλοῖς ὄροις, (λογικός).
 aerarīum, ἴι, οὐ. ταμείον, ταμείον
 (τοῦ κράτους).
 aes, aeris, οὐ. (χαλκός). 2) χρῆμα.
 aes aliēnum τὸ χρῆμα (κατὰ λέξιν
 = χρῆμα ξένον).
 aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
 timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris
 aestīmo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
 aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος,
 βίος. puerīlis aetas παιδικὴ ἡλι-
 κία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία,
 βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ
 χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος Hm 2,5.
 affēci, id. afficīo.
 affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 1) ἐπιδιώκω.
 af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,
 afferre, 3. (προσφέρω). 2) testi-
 monium δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.
 af-ficīo (ad καὶ faciō), fēci, fec-
 tum, 3. (οὕτω διατίθημί τινα). 2)
 aliquem poenā τιμωρῶ τινα. af-
 ficīor morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω
 νόσῳ, νοσῶ. afficīor morbo ocu-
 lorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀ-
 θαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμιά.
 affinītas, ātis, κηδεστία, συγγένεια.
 affūit, id. adsum.

affluentīa, ae, (καὶ affluentīa) ἀ-
 φθονία. 2) περίσσεια μετὰ πολυ-
 τελείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή
 affluentīus, συγκρ. τοῦ ἐπιρρήμα-
 τος affluenter ἀφθόνως) πολυτε-
 λέστερον (μὲ περισσότερο λαῦσσο).
 ager, agrī, ἄ. ἄγρός, χώρα.
 agītō, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
 νῷ κινῶ, ἐν τῷ νῷ ἔχω, διανοοῦμαι.
 āgo, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτε-
 λῶ, κατορθῶ, Hn 10,1. 3) πράττω
 A 20,1. 20, 4. meam rem διεξά-
 γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
 μον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
 (ἐπὶ στρατηγῶν), πολεμῶ. gratias
 χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad
 vita magendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν
 τὸν βίον, πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον.
 4) existimatīo agītur ἡ ὑπόληψις
 διακυβεύεται (παίζεται) A 15,2.
 agricōla, ae, ἄ. (ἀγρονόμος, γεω-
 πόνος), γεωργός.
 alīās, ἐπίρο. ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄορ. ὡς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
 18,4. Συγκεκοιμμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄορ. ὡς οὐσ. alīquis, alīquid τις, τι.
 Hn 11,2. A 20,2, συγκεκοιμμένος
 τύπος, quis, quid Hn 2, 6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 alīter ἐπίρο. ἄλλως. alīter ac
 ἄλλως ἤ.
 alīus, alīa, alīud γεν. alīus, δοτ.

- alīi (ὄχι alī), ἄλλος, διάφορος.
 alīi - alīi oī mēn - oī dé.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2) morbum ὑποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος) 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra ūtrum (ὁ ἕτερος).
 alterūtra pars τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο κῶμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ā. (ἐραστής). 2) φίλος, θανμαστής, λάτρις, ζηλωτής.
 ambītus, ūs, ā. παράνομος σπουδαρχία.
 amīcē, ἐπίροφ. φιλικῶς.
 amicitīa, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίφ. φίλος.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 āmo, 1. ἀγαπῶ.
 amoenitas, ātis, (χαρίς). 2) τερπνότης, τὸ οἰκῆσιμον.
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑδροίας μετὰ στενοῦ λαίμου καὶ δύο λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplītudo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμπρότης, σπουδαιότης.
 amplīus, ἐπίροφ. πλέον (θετ. amplē ἀφθόνως). amplius centum milia ἀντὶ amplius quā centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 nom amplius novem annos οὐχὶ πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplius, (ἄφθονος). 2) μέγας κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, μεγαλοπρεπής.
 an, μόρ. ἡ (εἰσάγει τὸ β' μέρος πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnostem καὶ anagnosten) ἄ. ἀναγνώστης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνώσται ἦταν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἑλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἐνεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως τῶν Ρωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις εἶναι lector (=ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. τὰ στενά angustīae locorum τὰ στενά τῶν τόπων, ἢ στενοχωρία, τὸ στενόπορον.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή). 2) ζώή.
 animadverto (anīmum adverto) verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι ὄθεν anīmadversio ἢ nota censorīa ἢ ἐπιτίμησις.
 anīmus, i, ā. (ψυχή). 2) νοῦς φρόνημα; διαθέσις. anīmo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). anīmo fidenti atque infesto φρονήματι θαροοῦντι καὶ ἐχθρικῶ, (μετ' αὐτολεποιθήσεως καὶ μίσους).
 annālis, is, ā. (ἐνν. liber) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annicūlus, ἐνός ἔτους, ἔτειος.
 an-nūo (ad-nuo), nūi, —, 3. (κατανεύω) ὑπισχνοῦμαι, (λέγω ναί).
 annus, i, ā. ἔτος. multis annis

- ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν Hn 2,5.
 annūus, ἐνιαύσιος.
 ante, I, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.— II. ἐπίρρ. χρονι-
 κόν· πρότερον A 19,2.
 antēā (ante eā) ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίω). 2) προ-
 ἔχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiquitas, ἐπίρρ. ἀρχαιόθεν.
 ap-pāreo, ūi, itum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι A 16,4.
 ap-pāro (ad-pāro), παρασκευά-
 ζω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, I, καλῶ, ὀνομάζω.
 ap-prīme, ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ
 βαθμοῦ (ad-prīmus) ἐν πρώτοις,
 πρώτιστα, (ὅλως ἰδιαιτέρως). ap-
 prīme boni ὅλως ἰδιαιτέρως ἐπι-
 τήδειοι, [πρώτης γραμμῆς, πρῶ-
 τῆς τάξεως].
 artus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ūi, οὐ. (διατησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριορίστος
 ἰσχύς Hn 12,5.
 arbitror, I, ἀποθετ. (ὠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω.
 arcessi, παθ. ἀπρωφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, itum, 3. μεταπέμ-
 πομαί (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἀργυρος). 2)
 νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2)
 ὄπλα, πόλεμος.
 armo, I, (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἔν-
 οπλον δύναιμι Hn 10,1. 2) ὡς
 οὐς. armāti οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpio (ad-rāpio), rīpi, reptum,
 3. (ἀναρπάζω). 2) μετὰ ζήλου ἐπι-
 λαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.
 arripūi, ἰδ. arripio.
 artífex, artificis, ā. (ὁ μετερχόμε-
 νος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοιού-
 του εἶδους τεχνῖται διέμενον ἐν
 ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ρω-
 μαίων.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίω). 2) ἐπιβαίω.
 ascītus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, itum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem λαμ-
 βάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυ-
 στροπία.
 assēcla, ae, ā. (ἀντι assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assēquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα

(ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περιφρονητικῶς), δάκλουθος (ὑπάλληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρωμαίου ἄρχοντος).

assiduus, συνεχής.

at, σύνδ. ἀλλά, δέ.

atque, ἰδ. ac.

attingo (ad-tango), τίγι, tactum,

3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.

auctor, ὄρις, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος.

audeo, ausus sum, 2. (ἡμιαπο-
θετικόν) τολμῶ.

audire, ἴνι, ἴtum, 4. ἀκούω. 2) ἐξ ἀ-
κοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A13, 7.

augere, άυχι, άυctum, 2. αὔξω, αὔ-
ξάνω. augeo officium αὔξάνω
τὴν καλωσύνην (αὔξάνω τὴν ὑπο-
χρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).

aurus, χρυσοῦς.

aurum, ἰ, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.

ausus, ἰδ. audeo.

aut, σύνδ. ἢ.

autem, σύνδ. δέ.

auxilium, ἴι, οὐ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικῶς: auxilia, ὄrum,
βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα
Hm. 2, 3.

avaritia, ae, φιλαργυρία.

avunculus, ἰ, ἄ. θείος (πρὸς μη-
τρὸς), μητρᾷδελφος.

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. anīmo bellare
νοεῶς (μετὰ ζήλου καὶ σοβαρό-
τητος, μετὰ πολεμικῆς δραστη-
ριότητος) πολεμῶ.

bellum, ἰ, οὐ. πόλεμος.

bene, ἐπίρη. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς,
μετ' ἀνέσεως, [κόμμοδα].

beneficium, ἴι, οὐ. (εὐεργεσία).
2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benivolentia, ae, εὐνοία, εὐμένεια
usūs benivolentiaque αἰ (φιλι-
καί) σχέσεις, ἢ καλὴ συνανα-
στροφὴ.

biduum, ἰ, οὐ. (χρόνος δύο ἡμε-
ρῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum
ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἐφαίρη. biduo
μετὰ δύο ἡμέρας.

binī, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνά
δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος).
καλός, χρηστός, ἐνάρετος [καλὸς
πατριώτης]. 2) δραστήριος, ἐπιτή-
δειος A 13, 3. Πληθ. ἀ. οἱ χρηστοὶ
πολιταὶ A 22, 4. — bonum, ἰ, οὐς.
καὶ πληθ. bona, ὄrum, οὐ. περι-
ουσία, τὰ καλά.

breviter, ἐπίρη. βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντεταμημένον ἀντί Caius (προφέρεται Gāius), Γάιος.
 cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω.
 caducēus, i, ā. (d=ο, δωριστί: καρύκειον), κηρύκειον. *Ἡτο δ'άβδος ἢ κλάδος τὸν ὁποῖον ἐπήγνυον ἐπὶ τῆς πρόρας τοῦ πλοίου (προβλ. νῦν τὴν λευκὴν σημαίαν).
 calamitas, ātis, φθορά.
 callidus, πανοῦργος.
 campus, i, ā. τὸ πεδίον, πεδιάς, (κάμπος).
 cāno, cecīni, —, 3 (ᾄδω). 2) ᾄδω, χορησμοδῶ, προφητεύω, προμαντεύω.
 cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
 dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας.
 honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω ἀρχάς (τιμάς). 2) συλλαμβάνω Ἡν 10,6.
 3) θέλω (τραυῶ) A 19,2.
 capitulātum, ἐπίρο. κεφαλαιωδῶς.
 capitulatum dicere κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρει ἢ διηγῶμαι.
 capivus, i, ā. ὁ ἐν πολέμῳ ἄλους, ὁ αἰχμαλώτος (πολέμου).
 carior, συγκρ. τοῦ carus.
 carus, προσφιλέης, ἀγαπητός.
 castellum, i, οὔ. φρούριον.

castrum, i, οὔ. (ὄχυρά θέσις). φρούριον). 2) πλ. castra, ὄrum, οὔ. στρατόπεδον Ἡν 5,4. C 1,2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκιμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνελευκισμένων νεῶν Ἡν 11,6. 3) πόλεμος, στρατεία Ἡν 2,4. 13,3.
 casus, us, ā. (πιῶσις). 2) σύμπτωμα. casū (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
 causa, ae, αἰτία, λόγος Ἡν 11,3. ἀφορμὴ Ἡν 3, 1. causā (ἀφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἔνεκα: rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.
 cecīdi, id. cado.
 cecīni, id. cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω, hosti ὑποχωρῶ τῷ πολέμῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερέτερων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinacīae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris=celantris, id. celo.
 celer, celēris, celere (ταχύς). 2) ταχέως φέρον ἀποτέλεσμα, δραστικός: celeriter, ἐπίρο. ταχέως.
 celo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
 cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρὰ τινι. cenatum es (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
 censor, oris, ā. ὁ τιμητής.

ensoriŭs, ἴι, ἄ. ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centēns, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quā m centum milia πλέον ἢ ἑκατόν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.

certus, (βέβαιος) 2) συγκρτ. certior. certiozem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφοροῦν τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ἰδ. cedo.

(ceterus, ἕτερος), cetera, ceterum. Ἀντὶ τοῦ ceterus λέγεται reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπὸς Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρητικῆς A 15, 5.

cibus, i, ἄ. τροφή, τρόφιμα.

circiter, ἐπίρρ. περὶ + αἰτ., περίπου.

circumdēdi, προκμ. τοῦ circumdo. circum-do, 1. περιβάλλω.

circum-ξο, ἴι, ἵtum, circumīre, 4. περιέρχομαι.

circumīrem, ἰδ. circumeo.

circum-venio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

citerior, ἄ. καὶ θ., ius, οὐ. (γεν. -iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerior Hispania ἡ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἰβηρος) Ἰσπανία.

civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, is, ἄ. πολίτης.

civitas, ātis, πολιτεία C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4, 5.

clām, ἐπίρρ. κρούφα.

clāndestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.

clarus, συγκρ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarus (ἀνήκων τῷ στόλῳ).

2) οὐσ. πληθ. classarii, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».

classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

clāudo, clāusi, clāusum, 3. (περικλείω).

clāusus, ἰδ. claudio.

coactus, ἰδ. cogo.

coepi, coepisse, (ρ. ἔλλειπτικόν), ἤρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημαῖα ὑποχωρήσεως) conici (πρόφ. conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτωνται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.

cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ.

cognitus, ἰδ. cognosco.

cognōmen, ἴνις, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον.

- cognosco, nōvī, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2. εὐρίσκω Hm 2, 1.
- cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
- cognōvī, ἰδ. cognosco.
- cōgo, (ἐκ τοῦ co [δ' ἐν συνθέσει =cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōēgī, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatīo, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praeccepta) Hn 11, 1.
- collēga, ae, ἄ. συνόρχων.
- col-lēgo (cum καὶ lēgo), lēgī, lectum, 3. (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
- collis, is, ἄ. λόφος.
- col-lōco, 1.(con ἀντὶ com [=cum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (=in matrimonium do) A 19, 4.
- colloquīum, īi, οὐ. συνδιάλεξις.
- colo, colūi, cultum, 3. (ἐργάζομαι). 2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς ἐκτιμῆσεως).
- comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω), 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων (πολιτῶν), τῇ συνοδίᾳ πάντων τῶν ἀρίστων.
- com-memōro, 1. μνημονεύω, διηγούμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).
- com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (ἢ ἐγχειρίζω) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, οἴπτομαι εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεικτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pāreo, rāi, —, 2. (κατα)φαινομαι.
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 3. (συνωθῶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
- com-pērio, pēri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
- complēo, ēvī, ētum, 2. πληρῶ Hn 9, 3. 2) διαβιβῶ, ζῶ, (συμπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
- complessem, ἰδ. compleo.
- complētes, οὐδ. complēta, (γεν. complurium, πλείονες). 2) λίαν πολλοί, (κάμποσοι).
- comprōno, 4. (συντίθημι). bellum τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειῶνω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
- compositūrus, ἰδ. comprōno.
- comprehendo, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
- com-primō, 1. συναινῶ, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀπο-

- δεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρίθη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi, cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατασφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ὄγρις, ἄ. ὁ πρωταίτιος (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 con-cilio, 1. συνάπτω διὰ φιλίας, (ζητῶ νὰ κερδίσω). 2) pacem εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nuptias συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γάμον. fortunam δημιουργῶ παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3) ἐπιδιαφιλεύω A 19,3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. concito.
 concito, 1. (παρορμῶ). 2) προκαλῶ, κινῶ.
 con cupisco, pīni, —, 3. (con καὶ cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non intemperanter concupiscere quod a plurimis (ἐννοεῖται: concupisci) videas (= videat aliquis) τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ πλείστον (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνασαι νὰ ἴδῃς (= δύναται τις νὰ ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συνθέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσβάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσβολή.
 condicō, ὄνις, (κατάστασις). 2) ὄρος Hn 6,2. A 2,4.
 condiscipulātus, ūs, ἄ. συμμαθητεία.
 condiscipulus, i, ἄ. συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fero, contūli, collātum, conferre, 3. (συγκομίζω). 2) confero με ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficō (con fācio), fēcī, fec-tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ Hn 2,4. 3) librum (orationes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixī, flictum, 3. συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixī, ἰδ. confli-go.
 con-grēdior (con-grādior), congressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ. (συνέρομαι). 2) ἔρομαι εἰς χειρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ἰδ. congredior.
 con-icō (πρόφερε con jicio), icēi, iectum, 3. (con καὶ iācio), ὀπτῶ (ἐντός).
 coniuncte, ἐπίρο. (συνδεδεμένως). 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ.
 coniunctō, ὄνις (σύνδεσμος), ἐπιγαμία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀποπείρας.
 con-scendo (con καὶ scando), scendi, scensum, 3. navem εἰσ-

- βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.
 con-scriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-scribo, ἐγγράφω), ἐγγεγραμμένος.
 patres conscripti κυρίως patres (=οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοί) et conscripti (=καὶ οἱ ἐγγράφοι, δηλ. οἱ νέοι Συγκλητικοί τ. ἔ. plebeī, οἱ ἐκ τῆς πληθῆος εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγγεγραμμένοι). Ἐπειτα ὁμως, ἀφοῦ οἱ ἐκ τῆς πληθῆος πολῖται ἐξισώθησαν τοῖς πατρικίοις ἠφρασίς patres conscripti κατέστη ἰσοδύναμος πρὸς τὸ Senatores [=Συγκλητικοί].
 consecutus, id. consequor.
 con-sequor, 3. ἀποθ. (παρ)ακολουθῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προφθάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sequor, rui, rtum, 2. (συνείρω). 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφῶζω, φυλάττω. res meas τὰ ἑαυτοῦ πράγματα (τὴν ιδιωτικὴν μου περιουσίαν) Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῖσος, iusiurandum διατηρῶ (σέβουμαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ τῶν ἄστρον). 2) σκέπτομαι.
 consilium, ii, ου. συμβούλιον. consilia interiora τὰ ἐνδότερα συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βασιλέως συμβ.) consilia clandestina μυστικὰ συμβούλια, κρύφια συσκέψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn 1,5. Hn 1,5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3. 4) πανουργία (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς-μητρὸς, πρώτη ἐξαδέλφη.
 conspexi, id. conspicio.
 con-spīcio (con καὶ τὸ ἄχρο. spēcio), spexi, spectum, 3. καθορῶ. conspīci in neutram partem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος (νὰ μὴ κάμνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantia, ae, (εὐστάθεια). constantia vocis atque vultus (γεν.) μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιωσῇ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con καὶ stātūo), tui, tūtum, 3. καθίστημι, ἰδρῶ, ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ Hn 13,2.
 con-sto, stiti, —, 1. (συνέστηκα). 2) σύγκειμαι, ἐγκειμαι, προέρχομαι.
 consuēram = consueveram, id. consuesco.
 con-suesco, suēvi, sūētum, 3. συνηθίζω, εἶωθα. •
 consuetudo, inis, ἔθος, ἕξις τοῦ βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλητικότης, θέλητρον τῆς συναναστροφῆς A 1,4.
 consul, ulis, ā. ὑπάτος. consule ἢ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν. ἀπολύτω τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης) ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,

- ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is, ἄ. ὁ διατελέσας ὑπατος, ὁ χρηματίας ὑπατος.
 consulātus, ūs, ἄ. ὑπατεία.
 consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύομαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω, λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν Α 21, 5.
 consultum, i, οὔ. ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).
 consultus, (βεβουλευμένος). 2) iuris consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.
 consūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτίζομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
 contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀροκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος ἐκ... (ἀπὸ...).
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὕφασμα). 2) συνεχῆς, δλόκληρος (ἀνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 contīnens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, ἐγκρατής, οἰκονόμος.
 continentīa, ae, ἐγκράτεια, τὸ μετροῦν μένον, ἢ οἰκονομία.
 con-tīnēo (con και tenēo), tinūi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ+γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συσπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrariūs (ἀντίος). 2) e contrario τοῦναντίον.
 contūli, id. confero.
 con-venio, 4. (συνέρχομαι). 2) non convenit (ἐνν. inter scriptores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία (μεταξὺ τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι). colloquium convenit (πρkm.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ᾶρισαν) συνέντευξιν. condiciones non conveniunt (ἐνν. inter eos) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι (πρβλ.: «ἐσυμβαίνειν»)
 con-venīna, ae, ἄ. (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ συμπότης, ὁ δαιτυμῶν, ὁ σύνδειπνος.
 convivium, ūi, οὔ. (ἡ συμβίωσις) 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vidēo, I. συγκαλῶ.
 corīa, ae, (ἀφθονία). 2) corīae (πληθυντ.) στρατός.
 corūla, ae, σύνδεσμος, δεσμός (φιλίας).
 cornu, ūs, οὔ. κέρας, κέρατον. Ηη 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στρατοῦ ἢ στόλου) Ηη 8, 4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con και rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθειρώ). 2) διαφθειρώ (χορήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.

- cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
- credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω
Hn 8,3. 2) πιστεύω. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.
- creō, 1. (κτίζω). 2) ἀποδεικνύμι, ἐκλέγω.
- cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω. 2) crēvit virtutum laude ἠύξησε (ἠύξθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ἠύξθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).
- crēvi, id. cresco.
- crimen, īnis, οὐ. (κρίμα, ἔγκλημα). 2) αἰτίαισις.
- cubītus, i, ā. (καὶ cubītum, i, οὐ. κύβιτον), ἀγκών.
- cūius, γεν. τοῦ qui.
- cultus, ūs, ā. (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ὁ ἰδιωτικὸς βίος, ἢ καλὴ οἰκιακὴ ἐξυπηρέτησις (τ.ἔ. τὰ ἀναγκαίουντα πρὸς ἄνετον ἐξυπηρέτησιν τοῦ οἴκου κ.χ. ἐνδύματα, ἐπιπλα, κλπ.). cultus cottidianus ὁ καθημερινός (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἔξεις τοῦ βίου.
- cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+ γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hn 1,5. 4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hn 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφοδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.
- cum II σύνθ. 1) χρον. (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hn 2,1. 2) χρον. καὶ αἰτιολ. ἅμα, A 20,2. 3) χρον. καὶ ὑποθετ. ἅμα, ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ προτ. ἢ ὑπεροσ. ὑποτακτ. ἐν ᾧ, ἀφοῦ (συχνάκις ἀπαντᾷ = cum historicum). 5) ἐπὶ ἀορίστου ἐπιναλήψεως, ὁσάκις A 2,4. 20,1. 20,2. 6) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10. 4. 11. 6. C. 2, 2 (cum moraretur). A 2, 2. 6,5. 17, 1. 20, 3. 20,5. 21,5. 7) ἐνδοτικόν, εἰ καί, καίτοι Hn 2,4. Hn 1, 3. 8, 4. A 6, 2. 2,4. 13,1. 14,2. 22,2. C 2,2 (cum obtinēret).
- cunctus ἐκ τοῦ coniunctus (συνηνωμένος). 2) σύμπας.
- cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἢ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἢ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendi γεν. γερονδίου = τοῦ γνωρίσαι).
- cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidissimus litterarum fuit ἐνθερμὸς φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν

(ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκη συγγραφεὺς).

cupīo, pīvī (ἡΐ), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Hn 9,4

A 21, 5. 2) εὐσυνειδησία A 15. 2. ἡ

(ἐξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20, 4.

cūrātīo, ōnis, (φροντίς). 2) ἱα

τρικὴ τέχνη, θεραπεία, [κοῦρα].

cūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.

curo aedem reficiendam (γε

ρουνδῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φρον

τίζω περὶ) τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custōdiō, tīvī, tītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἐκ, ἀπὸ 1)

τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.

διαφορετικῆς C 3, 1. A 14, 2

(πολλάκις). 3) περὶ Hn 2, 2. 2. 6.

A 6, 3. 18, 6.

debēo (de-hābeo), būi, bītum, 2.

ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. nemini

dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφί

βολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύνα

ται). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεω

στῶ A 2, 4.

debilitō, 1. (ἀσθενῶ [= -όω] τινα,

πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ

δράσει. debilitor ἐξασθενῶ [-έω].

de cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω

τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ

στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους)

C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5.

3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω

A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων

π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο

χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. (δοκέω). 2)

ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρ

μόζει, εἶναι πρέπειον.

de-cerno, decrēni, decrētum,

3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2)

διαλύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν δια

φορὰν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων

cum hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.)

decernit πρὸς τοῦτον (ἐναν

τίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει

(ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe

erant decreturi διὰ τοῦ στό

λου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ

ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυ

μαχήσωσι.

de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Hn

11, 2. 2) δῆλον καθίστημι, περι

γράφω A 18, 6.

decretūrus, id. decerno.

dedērem, id. dedo.

dedēris, id. do.

dedi, id. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα

δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 2) συμπά

ραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4.

2) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, id. deduco.

deduxi, id. deduco.

- de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
- defensum (ὑπιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
- de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.
- de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω. dehortando impedio ἀποτρέπων, κωλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.
- deinde (dein-de), ἐπίρο. (ἐπειτα). 2) primum . . . deinde πρῶτον... ἐπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātum, id. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγότερον [= καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καί] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
- delēo, ēnī, ētum, 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
- de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζωὴν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφρίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), de-pressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω A 22, 2. 3) naves καταβυθίζω τὰς ναῦς.
- descisco, scīvi, (συννηθ. descīi), scītum, * 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, id. descisco.
- de-scribo, 3. περιγράφω. versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, sērūi, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [ἀφίρω ὡς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ].
- desiderūm, īi, οὐ. πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16, 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
- de sīno, desīi, desītum, 3. παύω, παύομαι.
- de-sisto, destīti, —, 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūrus).
- desperatīo ōnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ desperēro, 1. ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἀπελπισ. desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.
- de-spīcīo (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spēxi, spēctum,

3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6, 4.
- de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνουῖμαι, ἀρραβωνίζω.
- destitērim, id. desisto.
- destitīti, id. desisto.
- de-tēgo, texi, tectum, 3. ἀποστεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).
- detrimentum, i, οὔ. βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.
- detūli, id. defero.
- devinci, id. devinco.
- de-vinciō, vinxī, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύνω, «ἐπάγομαι».
- de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.
- devinxit, id. devincio.
- dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.
- dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου A 2, 3.
- dictātor, ōris, ā. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.
- dictus, id. dico.
- dies, diēi, ā. καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (= post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς).
- difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχειρίστος, παράξενος, ἰδιότροπος A 5, 1.
- dignitas, ātis, (τὸ ἄξιον). 2) (ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21, 1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱππέως A 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἱππέως καὶ κατὰ τρόπον ἄξιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ) A 6, 2.
- dilectus, ūs, ā. στρατολογία.
- dilexi, id. diligo.
- diligens, ntis (μτχ. τοῦ diligo), διαχειριστικὸς περιουσίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκωφελῆς, οἰκονόμος.
- diligenter, ἐπίορ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.
- diligentia, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμεμηλημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία) Hn 7, 5. C 3, 4 A 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, ὀλιγάρχεια, A 13, 5. 3) ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21, 5.
- di-ligo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἕξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
- di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλο-

- τρία αὐθαιρεσία Ην 12, 5.
 di-rīpīo (dis καὶ rāpio), rīpūi,
 reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορ-
 θῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ,
 λαφυραγωγῶ.
 dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior
 ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ. ἔ. νικητῆς
 ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).
 disīcī, ἰδ. disicio.
 dis-īcīo (πρόφερε dis jicio [ἐκ τοῦ
 dis καὶ īcīo, πρόφ. jacio] ὀίπτω,
 βάλλω), disīcī, disiectum, 3.
 (διαορίπτω) 2) domum a funda-
 mentis κατασκάλπτω τὸν οἶκον
 ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
 dispālātus, μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου
 ἀποθετικοῦ ὄημ. dispālor, 1. δια-
 σκορπίζω ἑμαυτὸν, διεσπαρμένος
 περιφέρομαι.
 dissensi, ἰδ. dissentio.
 dis-sentiō, 4. διαφωνῶ, ἀντιδο-
 ξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
 dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. (δίισταμαι, διέστηκα).
 2) dissidebat ab eo διεφέρετο
 αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν),
 ἦτο πολέμιος τούτου.
 dis-socīo, 1. (διαζεύννυμι). 2) φέ-
 ρω εἰς διχονοίαν, διαίρῶ, διασπῶ.
 dissociatis animis cīvium (ἀντι
 dissociatis cīvibus) διχονοησάν-
 των τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πο-
 λιταὶ διεστήσαν [πολιτικῶς].
 districtus (μτχ. παθ. τοῦ dī-
 stringo, strinxī, strictum, 3. σύ-
 ρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀ-
 ησχολημένος.
 dī ti, δοτ. τοῦ dives.
 dīū, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ.
 diūtius πλείονα χρόνον, μακρό-
 τερον.
 diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης.
 dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti
 ἀντὶ dīvīti A 1, 2).
 divinatio, ōnis, μαντική.
 divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον
 πράγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς (=sacrificium).
 dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνυμία),
 ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divi filius=
 divi C a e s ā r i s filius.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
 μι, παρέχω, δωρῶ. manus (ἐνν.
 v i n c u l i s) δίδω, (προτείνω) τὰς
 χεῖρας εἰς τὰ δεσμά, (ὁμολογῶ ὅτι
 ἠτήθην). filiam δίδω τὴν θυγα-
 τέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν
 θυγατέρα. locum nocendi πα-
 ρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον
 (=locum), λαβὴν, εὐκαιρίαν πρὸς
 βλάβην. operam ut... προσπαθῶ
 νά... (πασχίζω νά...). operam.
 honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς
 τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξι-
 ὄματα. tempore dato εὐκαιρίας
 (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης).
 do verba (φράσις τῶν κομικῶν)
 παρέχω λόγους κενούς, φράσεις
 κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα).
 ἐξαπατῶ (γελῶ) (προβλ. τὸ ἡμέτε-

ρον: *αὐτὰ ἔναι λόγια*). *do vela*
ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέ-
 μοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκ-
 πλέω. *senatus datur* ἡ Σύγκλη-
 τος δίδεται (*κρούως*: *aditus ad*
senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγ-
 κλητον) ἐπιτρέπεται τινὶ νὰ τύχη
 ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
docēo, docūi, doctum, 2. διδά-
 σκω). 2) διαφωτίζω
docilitas, ātis (εὐμάθεια). *doci-*
litas ingenii εὐκολος ἀντίληψις.
doctor, ōris, ā. διδάσκαλος.
doctrīna, ae (διδασκαλία). 2) παί-
 δευσις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2.
 4) ἀνατροφή, παίδευσις A 17, 3
dodrans, ntis, ā. (κατὰ τὴν σημα-
 σίαν ἀπὸ τοῦ *de-quādrans* = $\frac{1}{4}$
 ἔλαττον) = *libra* ἢ *ās librālis*
 μεῖον $\frac{1}{4}$, ἤτοι $\frac{3}{4}$ τῆς *libra*. Μία
libra=327,45 γραμμ.—2) *heres*
ex dodrante κληρονόμος τῶν
 τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν $\frac{3}{4}$ τῆς
 περιουσίας) A 5, 2.
dolor, ōris, ā. ἀλγηδὼν A 21, 3.
 21, 4. 2) λύπη A 4, 5.
dolus, i, ā. δόλος, τέχνασμα, ἀ-
 πάτη.
domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου
 A 13, 4. 13, 7. 2) *domesticae opes*
 αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυ-
 νάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
domi, id. domus.
domicilium, ii, ōv. (κατοικία) 2)
 ἔδρα, διαμονή.

domo, id. domus.
domus, ūs (καὶ *domi* Hn 9, 3.),
 οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. ση-
 μασίας: *domi* (πρώσ. τοπικῆς) ἐν
 τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. 13, 4.
domum εἰς τὸν οἶκον A 13, 6.
domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1.
donicum, σύνδ. (ἀρχαῖκος τύπος
 ἀντὶ τοῦ *donec*), μέχρι τῆς ἡμέ-
 ρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.
dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). *cono*
aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα
 τινὶ πράγματι, δωροῦμαί τινί τι.
dubito, 1. ἀμφιβάλλω. *quod nemo*
dubitat (ἀντὶ *de qua re ne-*
mo dubitat) περὶ οὔ οὐδεὶς ἀμ-
 φιβάλλει. *non dubito quin* (μεθ'
 ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι
 (πιστεύω ὅτι). 2) *non dubito* μετ'
 ἀπαρεμφάτου (χρόνον ἐνεστώτος)
 δὲν ὀκνῶ νά..., δὲν διστάζω νά...
dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
 ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφίβωλος.
duco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ
 Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ *me*
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω,
 (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3)
 νομίζω, θεωρῶ. *continentis de-*
bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετημέ-
 νου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ
 θεωρῆται. *nefas ducō* μετ' ἀπα-
 ρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὡς)
 ἱεροσυλίαν νά...
dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς· ἐνϙ̄, ἐν ϙ̄ χρόνῳ Ηη 12,1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Ηη 2,4.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴcis.(διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ, (ὀδηγός). 2) ἀρχηγός, στρατηγός.

duxī, ἰδ. duco.

Ε

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.): πρὸϑ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἐξ, ἀπὸ Ηη 6,4. A 21, 1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐξ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαίρ. Ηη 3, 3. 12,1. 13,3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Ηη 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Ηη 3, 1. Ηη 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante), 6, 2. 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως Ηη 1, 2 (e contrario). ex quo=ὄθεν Ηη 5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā), ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque=et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eādem, ἰδ. idem.

edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμ-

μα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē-do, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in vulgus ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēcī, ἰδ. efficio.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-tūli, elātum, efferre, 3. ἐκφέρω. 2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδεύω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef-ficīo (ex καὶ fācio), fēcī, fec-tum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) συναθροίζω (= colligo) Ηη 10, 5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μετχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω)=ἐκχυτός. 2) ἄμετρος, (εὐρύς, εἰς εὐρείαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

ἐγῶ, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egres-sus sum egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, ἰδ.
 idem.
 elātus, ἰδ. effero.
 elegans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.
 elegantia, ae, (κομψότης). 2) ele-
 gantia vitae (κομψότης τοῦ βίου),
 εὐγενής διαγωγή (συμπεριφο-
 ρά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν
 τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς
 σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἄ. ἐλέφας.
 e-līcīo (e καὶ lācīo), cūi, cītum,
 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistu-
 las ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπι-
 στολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συ-
 νήθους).
 eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινό-
 της τοῦ λέγειν.
 emax, ācis, (ᾠνητικός). 2) ἔχων
 ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγορα-
 στής, (ἀντίθ. vendax).
 enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείο-
 νας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας),
 διότι.
 e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦ-
 μαι, «καταλέγω».
 eō, ἐπίρο. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 3) eo
 — ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν
 (τόσον)—ὥστε Hm 2,3. 3) eo
 ut—εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε
 Hm 4,3.
 ēo, īi (καὶ īvi), ītum, īre, 4. πο-
 ρεύομαι). 2) ἀνέτως ὀδεύω (ἀντίθ.

gero ἔρω Hn 3,4. 3) eo in ius
 de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικα-
 στήριον περὶ ὑποθέσεώς μου,
 καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιω-
 τικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι
 τινὰ εἰς δίκην).

ēo, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρο. εἰς τὸν αὐτὸν τό-
 πον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2.
 A 2,3.

eōque=et eō, ἐπίρο. Hm 3, 1.
 ephēmēris, īdis, «ἑφημερίς», ἡμε-
 ρολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέ-
 ραν οἰκιακῶν ἐξόδων.

epistūla, ae, (κάλλιον τοῦ epi-
 stōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equitīs, ἄ. (ἵππεύς). 2) ὁ
 ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester, tris, tre, (ἵππικός). 2)
 ὁ τῆ ἵππάδι (ἵππικῇ) τάξει ἀνή-
 κων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ
 ἵππεις.

equus, i, ἄ. ἵππος.

erga, πρόθ. μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς,
 πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ+γεν.
 error, ōris, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.

e-rūdīo (e καὶ rudis, τραχύς), īvi,
 ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαι-
 δεύω. erudit filium (=eru-
 diendum curavit) ἐδίδαξε τὸν
 υἱὸν (παρέδωκε πρὸς διδασκαλίαν,
 ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων
 τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

- eruditus [ἐξαισιώως] μεμορφωμένος.
- e-rumpo, rŭpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος) : αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ, (ξερσπῶ).
- et, σύνδ. καί. et—et καί—καί. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγήται ἄρνησις) A 22, 2.
- etiā, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρροσιν τοῦ συγκριτικοῦ : ἔτι A 5, 3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.
- etiam-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν, (καὶ τώρα ἀκόμη).
- etsi, σύνδ. εἰ καί.
- ex- acŭo, cŭi, cŭtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.
- ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).
- exarsi, ἰδ. exardesco.
- ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι). ἀποχωρῶ.
- excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
- ex-cŭo, cŭi (καὶ cŭi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, μετὰ καλῶ.
- exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo ὄντι ex-em-p-lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla regum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
- ex-ŕo, 4. ἐξέρχομαι. 2 fama exit φήμη διαδίδεται, (θρυλεῖται).
- exercitus, ūs, ἄ. στρατός.
- ex-haurio, hauri, haurtum, 4. ἐξαντλῶ.
- existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.
- exisse, ἰδ. exeo.
- existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2. A 6, 1. 2) ἐκτιμῶ magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16, 4. 20, 5. 4) θεωρῶ A 6, 1.
- exitus, ūs, ἔξοδος Hn 12, 3.
- ex-pediō (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλάσσω), Tvi, Itum, 4. (ἐκποδῶν ποιοῦμαι). 2) expedio me ἐκσφῶζω ἑμναυτόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέκω, γλυτώνω].
- ex-pendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήματα ὄθεν] πληρώνω, ἀποτίνω). 2) expensum fero sumptui (ὥς) ἐξωδευμένον φέρω εἰς τὴν δαπάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς (οἰκιακοῖς) ἐξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ), χρεώνω τὴν μερίδα τῶν (οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.
- expensum, ἰδ. expendo.
- ex-pertior, pertus sum, experiri, 4. ἀποθ. «πειρῶμαι τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινά, συμπαλαίω.
- ex pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξειάζω.
 ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ
 γνωστὸν, περιγράφω.
 exproscendus, ἰδ. exproscō.
 ex-posco, porosci, —, 3. (ἐξαιτῶ)
 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι
 (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν
 τινος.
 exprosi, ἰδ. exproscō.
 ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμε-
 νος, κυριεύω διὰ πολιτορκίας). 2)
 νί expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ»,
 κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).
 exque (ex καὶ que δύο λέξεις).
 exque eā ἀντὶ ex eaque, ἰδ. is.
 ex-splendescō, [exsplendūi], —,
 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
 externus, ἐξωτερικός, externum
 malum (=externum bellum
 ἐξωτερικὸν κακόν), ἐξωτερικὸς
 πῶλεμος.
 extra, πρὸθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.
 extrēmo, ἐπίρο. τελευταῖον Hm
 2, 3.
 extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ
 ἕξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔ-
 σχατος. Συγκρ extērior.
 extūli, ἰδ. efferō.
 exul, ūlis, ἄ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρο. εὐκόλως.
 facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2)
 (ἐπὶ φαρμάκου) εὐκόλως φέρων

ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν
 A 21, 2.
 facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων),
 πραότης.
 faciō, fēci, factum, 3. ποιῶ. ali-
 quem imperatorem ἀναγορεύω
 [κάνω] τινὰ στρατηγόν. civem
 παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου,
 πολιτογραφῶ τινα, librum ἐπεξεργ-
 γάζομαι, συγγράφω βιβλίον.
 finem facio belli τέρας τοῦ πο-
 λέμου θέτω. mentionem μνεῖαν
 ποιῶμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ
 στρατιωτικῆς πορείας. progres-
 sum προοδεύω. cohortationem
 δίδω διαταγὴν (ὀδηγίας). proe-
 lium navale ναυμαχῶ. detrimen-
 tum existimationis ὑφίσταμαι
 ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολή-
 ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
 οῦμαι. facio alicui potestatem
 μεί κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ
 εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.
 nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ
 ποιῶμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐ-
 δὲν παραμειλῶ [κάνω τὸ πᾶν.]
 aliquid pulchre θαυμασιῶς [ὡ-
 ραῖα] γνωρίζω τι. versūgram δια-
 πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
 δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγε-
 νεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
 πρῶττοντες verteabant credi-
 torem (=ἥλασσαν δανειστήν).
 palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2)
 ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus

- κοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος. factō, ἰδ. fio.—quo factō οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα.
- factum, i, οὐ. γεγονός, συμβάν, ἔργον.
- factūrus, ἰδ. facio.
- factus, ἰδ. facio.
- facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1. 2) ἐνδεχομένη περίπτωσις, τὸ δυνατόν A 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6, 2.
- fāma, ae, (φήμη). 2) διάδοσις, θροῦλος.
- fames, is, πείνα.
- familiā, ae, (ἐκ τοῦ famūlus οἰκέτης, ὑπηρέτης, τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρεταὶ A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3. Ἰδ. pater familiās.
- familiāris, e, οἰκεῖος A 16, 2. 1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ περιουσία A 2, 3. 2) οὖσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.
- familiaritas, ātis, σχέσις, οἰκειότης.
- familiariter, ἐπίθρ. οἰκειῶς, στενῶς, συγκρ. familiaris.
- familiās (=familiāe γεν.) A 13, 1. ἰδ. pater familiās.
- fastigium, ii, οὐ. (κορυφή). 2) ὕψος, περιοπή (ἰδ. sto).
- fāves, fāvi, fātum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.
- febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετικαὶ (πυρετοῦ) προσβολαί, ἐπανειλημμένος πυρετός.
- fecero, ἰδ. facio.
- feci, ἰδ. facio.
- ferē, ἐπίθρ. σχεδόν, περίπου.
- fēro, tūli, lātum, ferre, [ἀντι fer(ē)re], 3. φέρω Hn 4, 3. calamitates belli ὑπομένω τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διά. . . (ἰδ. καὶ fructus). 2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς ἰδιοτροπίας τινὸς A 5, 1.
- ferocia, ae, (τὸ ἀτίθασον). 2 ἀγερωχία, εὐψυχία.
- ferrum, i, οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.
- fictilis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος πήλινον, σκεῦος κεραμεῶν.
- fīdens, ntis (κυρίως ιτχ. τοῦ fīdo) θαρρῶν, θαυράλεος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθήσις ἰδ. καὶ animus.
- fīdes, ei, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.
- fīducia, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciaque (ἀντι spe fidentissimā) διὰ σταθερῶς ἐλπίδος.
- filius, ii, ā. υἱός.
- filia, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ā. (ὄριον, ὁρόσημον).

- 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ.
 3) τέλος, τέρομα Hm 1, 3.
- fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio), γίνεσθαι. 2) συμβαίνω, ἐπέροχομαι A 14, 12.
- fistūla, ae, σύριγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitium, ii, οὐ. αἴσχος, ἀνομία, ὄνειδος.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶων καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ. κύμα. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
- foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ium).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὄραϊος (καλοκαμωμένος).
- fortē, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ
- fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἂν τυχόν (ἀντὶ exspectans si forte καρδαοκῶν ἂν τυχόν).
- fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortūīto, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως (ἔς τὰ κουτουροῦ).
- fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχῆς μοῖρα A 3,3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἴμαρμένης δοθεῖσά τινι ἐξωτερικὴ ἰσχὺς, περιοπὴ, θέσις (ἀντίθετον: dignitas A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9,3. A 4,3.
- forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρασίαν του).
- frater, tris, ἄ. ἀδελφός.
- frequens, ntis, (πυκνός, πολυριθμός). 2) συχνός.
- frequentia, ae (πυκνότης). 2) frequentia (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ πλήθους, ἐν συρροῇ τοῦ λαοῦ.
- fructus, ūs, ἄ. (καρπός). 2) fructus rei familiaris αὐξήσις τῆς (ἀτομικῆς) περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὐ. σίτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3.
 ἀποθ. (καρπούμαι). 2) aliquo
 εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συνανα-
 στροφήν τινος, ἀπολαύω τινός,
 συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα
 (γὰρ νὰ τὰ ποῦμε).
 frustrā, ἐπίρο. (ἐκ τοῦ fraus ἀπά-
 τη), μάτην. frustra facio aliquid
 μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ
 σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustrā), —, 1. ἀ-
 ποθ. (ματαιῶ). 2) με ἀπατῶ
 (σκώπτω, ἐμπαιζῶ) ἐμαυτὸν (ἐν
 ταῖς προσδοκίαις).
 fuēram, id. sum.
 fuērim, id. sum.
 fūga, ae, φυγή.
 fugāram=fugavēram, id. fugo.
 fūgio, fūgi, fugītum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procurationem
 ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πο-
 λιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, id. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.
 fui, id. sum.
 fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον.
 funus, funēris, οὐ. κηδεία, ἐκφο-
 ρά, ταφή.
 futūrus, id. sum.

G

gener, ġri, ā. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
 τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab ali-
 quo καταγόμενος ἀπὸ τινος.
 generōsus, εὐγενῆς τὴν καταγω-
 γήν. 2) γενναϊόφρων, μεγαλόψυ-
 χος, ἱπποτικός A 3, 1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὐ. (γένος). 2)
 εἶδος. *
 gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—
 φορῶ). 2) με παρέχω ἐμαυτὸν,
 συμπεριφέρομαι. me splendide
 ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω
 τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου),
 διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον,
 πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν
 ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores δια-
 χειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς,
 τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλ-
 λομαι ἀρχήν. res geruntur male
 τὰ πράγματα διεξάγονται (ἐχου-
 σι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ
 πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμι-
 καί), τὰ πολεμικά ἔργα.
 gestum, id. gero
 glōriōr, 1. ἀποθ. κινεῶμαι, μέγα
 φρονῶ.
 graece, ἐπίρο. ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae
 ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς
 (ἀρχαίας) Ἑλλάδος.
 gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
 της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμῆσεως) A 2, 4.
 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ ἢ φιλικὴ συ-
 νεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1.
 Ἴδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὄξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινά (ὡς) συνάροχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινά ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ. (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum δὲν καλοῦμαι (ὡς κατηγορούμενος) εἰς τὸ δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,3. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognītum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. percipitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω] A 17,3. cognītum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ· γινῶσιν A 18,1. 8) satis habeo + ἀπομφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihī curae (dot.) + ἀπομφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ γρά]. 11) δει-

κνύω, φανερώνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἔ. versū grae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς ὄροις (ἐπὶ μιμικρῶ τόκῳ) συνάπτω.

habīto, ī, κατοικῶ. bene habīto ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ. hāc, ἐπίρρ. ταῦτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae, (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία.—Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπηγγύετο εἰς ἔνδειξιν δόρου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἦτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὐλογον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditum, ūi, οὐ. κληρονομία. hereditum a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέν, πατρῶον κτῆμα.

heres, ēdis, ā. κληρονόμος.

hic, haec, hoc (γεν. huius, dot. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ.
 τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historīa, ae, (ἱστορία). 2) συστη-
 ματικὴ ἱστορία. contexta συν-
 εχῆς ἱστορία. ἱστορικὴ πραγμα-
 τεῖα (ἀντίθετον: βιογραφία)
 A 16,3. 3) historiae (πληθ.) τὰ
 ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.
 hodīe, ἐπίρρ. σήμερον.
 homo, hominis, ἄ. ἄνθρωπος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4.
 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι, (κό-
 σμος) A 13,6.
 honos, oris, ἄ. τιμὴ, ἐκδήλωσις
 τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιω-
 μάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5.
 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξίωμα C 1,1.
 A 6,2. 18,2. 18,5.
 hortātī (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hor-
 tatūs), μετὰ γεν.: τῇ προτροπῇ
 (τινος).
 hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθ.
 «παράδεισος», περιβόλος (πάρκο).
 hospitium, ii, οὐ. φιλοξενία.
 hostīa, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θύμα.
 hostis, is, ἄ. (πολέμιος). 1) ἐχθρὸς
 τῆς πατρίδος, προδότης.
 hūc, ἐπίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον.
 huic; δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη,
 «εὐμουσία, εὐγένεια τρόπων ἀ-
 πορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ
 τῆς ἀναπτύξεως τοῦ αὐτόμου, (δια-
 νοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ὑ-

ψηλή, λεπτή μόρφωσις A 3,3.
 ἐρασμιότης, συμπάθεια 16,1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2)
 ταπεινός.

I

iācio (πρόφερε jacio), iēcī, iac-
 tum, 3. ρίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio), 1
 (ριπιάζω). 2) ρίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam, (πρόφ. jam) ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in
 cēna ἐν τῷ δεῖπνῳ Hn 12,1.
 idem, eādam, idem, ὁ αὐτὸς (γεν.
 eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem
 αὐτὸς οὗτος.
 idēo, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo
 . . . quod τούτου ἕνεκα... (διότι).
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 ignitur, ἐπίρρ. λοιπόν.
 ignoro, i. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀ-
 γνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἀντωνυμ. is, ea, id.
 ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ.
 illi κτλ.) ἐκεῖνος.
 il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum,
 3. ἐμπαιζῶ.
 illustris, e, (φαινός). 2) ἐπιφανής
 (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illus-
 tris ἔργον ἀγλῆεν (ἔξοχον)
 A 18,2.
 illūsus, id. illudo.

imāgo, g'īnis, (εἰκὼν). 2) αἱ κήρι-
 ναὶ εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἄ. μιμητής.

immīsi, ἰδ. immitto.

im-mitto, 3. («ἐὼ τρέχειν», «σεύω»).

2) «ἀνήμε», ἀφίνω ἐλεύθερον
 νὰ δοράμη, ἐξαπολύω, ἐξαπο-
 στέλλω.

im-mōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-
 la = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι,
 ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσί-
 αῖς), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), Ἴνι, Ἴtum,
 4. ἐμ-ποδ-ίζω.

imperātor, ōris, ἄ. ἀρχηγός, στρα-
 τηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐ-
 τοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
 κητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
 A 19,1.

imperīum, ἴι, οὐ. (διαταγή). 2)
 ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3.
 Hn 7,3. 3) summa imperii τὸ
 ὄλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή,
 ἀρχιστρατηγία 4) ἐξουσία Hn
 5,3. orbis (γεν.) terrarum ἐξου-
 σία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατο-
 ρία 5) χώρα, βασιλείον Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσ-
 σω... alicui ut προστάσσω τινί
 ἵνα, (διάτάσσω νά...).

im-pertīo, Ἴνι, Ἴtum, 4. (ποιῶ
 τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrī-
 nis quibus puerilis aetas im-
 pertiri... debet... eruditur διὰ
 τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδική

ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται
 ὀφείλει... ἐξεπαιδεύσει, τ.ἔ. δι'
 ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἴ-
 ναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκα-
 λίας τῶν παίδων.

impetrārim = impetravērim, ἰδ.
 impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγά-
 νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
 impraesentiārum, (δημῳδης ἐκ-
 φρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in
 praesentiā harum (rerum).

imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρονώς.

īnus (καὶ infīnus) ὑπερθ. τοῦ
 συγκρ. inferīor), κατώτατος.

in, πρόθ. I. μετ' αἰτιατ. εἰς Hn
 5,3. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3.

3) κατά. in singulos menses
 καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως 4)
 (ἀντι τοῦ erga) πρὸς A 17, 2.

II. μετ' ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn
 5,1. 5,2. 5,3. 11,4. C 1,1. 1,2.

3,5. A 18,3. 20,3 καὶ ἀλλαχοῦ.
 2) ἐπὶ χρόνον· κατὰ+αἰτ. Hn 4,3.

C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21,5.

3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων:
 α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων,

ὑφ' ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι:
 horum in concursu τούτων ἐν

τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
 tione ἐν πάσῃ διοικήσει. β')

πρὸς δῆλωσιν προσώπων οἷς ἀνήκει τι.
 erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ

παιδί. in adolescentulo... erat
 ἐν τῷ μειρακίῳ (ἐν τῷ νέφ' ἀνδρὶ)

ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, πρὸς δῆλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ἧ' τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἀνθρώπος μὲ περιουσίαν [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) ἐν ταύταις (ἀντί: ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων Hn 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι (τ.ἔ. ἐν ἧ' εἰρήνῃ).

in-cendo (in καὶ candeo), ndi, nsum, 3. ἀνάπτω, Hn 5,2. 2) ἐξάπτω, Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cidi, —, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ capio), cepi, certum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἄ. κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ο. dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου χρεῖττον, πίστεως μεῖζον).

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.

inde, ἐπίρο. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.

indicium, ii, οὐ. (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [=in] καὶ ἔγχο), ai, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) δὲν κάμνω χρῆσιν φαρμάκων, δὲν ἔχω χρεῖαν φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω, ὑπάγω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, id. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια, ἐνδοτικότητα, συμβιβαστικότητα.

indulgēo, dulse, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (ἀνανεῶνων τὴν προθεσίαν τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἡ μετ' ἐπιμελείας ἐπιδεξιότης A 13,4.

in-ēo, ii, (σπανιῶτ. iui), itum, ire, 4. (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ὀσπή, ὀσθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἱταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἱταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ. ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infirmi, ōrum, (ιδ. imus), οὖσ. οἱ ταπεινότεροι (κατὰ τὴν τάξιν).

in-firmitus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρομετρος.

in-fitor, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias, αἰτ. πληθ.). ἀνοῦμαι.

ingenium, īi, οὖ. (φύη). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

in-icō, [πρόφ. in-jicō] (in καὶ iacio), icōi, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

inīi, ἰδ. in eo.

inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικαὶ διαθέσεις.

inimicus (in καὶ amicus), ἐχθρικός. inimicissimus, ἄ. ὁ (ἐχθιστος) θανάσιμος ἐχθρός.

iniquus (in καὶ aequus ἄνισος). 2) ἄδικος.

initium, īi, οὖ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nitor, innixus sum, inniti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ἰδ. innitor.

inopia, ae, ἔνδεια. inopia publica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομῶ:

καὶ τοῦ κράτους δυσχέρεια, ἔλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.

inprimis (in καὶ primum), ἐπίρω. πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχὴν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, arum, ἐνέδρα Hn 4, 3, 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.

insidiosus, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tū-tum, 3. (ιδρύω). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ ἀρχίζω Hn 2, 4. 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω συνηθίζω A 14, 2. 4) προτίθεμαι [σχεδιάζω] Hn 8, 3.

insula, ae, νῆσος.

intel-lego, (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐνωῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρω. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὕπαρχει ἔς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμός (ζηλότυπος). querimonia μεμφιμοιρία, (ἀφορμὴ μεμφιμοιρίας). 3) παρέρχομαι [περὶ] A 20, 2.

- intercessisse, ἰδ. intercedo.
interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.
inter·ξο, 4. διαφθείρομαι, ἀπόλυμαι Hn 2, 4. 4. 3. 2) φονεύομαι Hn 13, 1.
interfēcī, ἰδ. interficio.
inter·fīcīo (inter καὶ fācīo), fēcī, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficīor ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
interficiendus (=interficiendus, ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τοῦτου.
interīrim, ἰδ. intereo.
intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξύ [ζρόνη].
interīor, ἄ. καὶ θ., interīus, οὐ. (γεν. interīoris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
interīrem, ἰδ. intereo.
interītus, ἡς, ἄ. ἀπώλεια, θάνατος.
inter·pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, δανείζω χρήματα (ἐπὶ τόκῳ).
interpretor, 1. ἐρμηνεύω.
inter·sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί). 2) παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μάρτυς.
intestīnum, ι, οὐ. ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.
intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός. Πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντός), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον: externus ἔξωτερικός).
intīme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.
intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἐνδον). 2) ἐν τῇ σφαιρᾷ+γεν. Hn 11, 4.
in vñpio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἔξευρίσκω.
inventūrus, ἰδ. invenio.
in·veterasco (ἐναρκατικὸν τοῦ invetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω 2) (ἐπὶ χρέους) ριζοῦμαι, παλαιοῦμαι, αὐξάνω A 2,5.
invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
invidia, ae, φθόνος.
invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι.
Ioni, δοτ. τοῦ Iuppiter.
ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος. 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς· ἀκριβῶς Hn 10,5.
irascor, irātus, sum irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
irātus, παρωργισμένος. Ἰδ. irascor.
ire, ἐνεστ. ἀπροφ. τοῦ ῥήμ. eo.
ir·rīdēo (in καὶ ridēo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
is, ea, id, (γεν. eius δοτ. ei), οὗτος.
itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον

πολλὰς ἡμέρας ὑστερον.
 itaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15, 1. 2)
 σύνδ. ὄθεν.
 itemque = et item (ἐπίρρο). ὁ-
 σαύτως, ὡς καί.
 iter (ἀντί it[īn]er), γεν. itīnēris.
 οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
 itērum, ἐπίρρο. τὸ δεύτερον Hn 5, 3.
 C 2, 2. 2) Hn 6, 1.
 itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.
 iūbēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,
 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.
 iucundus (προφ. jucundus), τερ-
 ψίθυμος A 14, 1. 2) πεφιλημέ-
 νος, προσφιλέστατος A 16, 1.
 iudīcium, ἴι, οὐ. (πρόφ. iudici-
 um), κρίσις, δίκη. 2) δικαστή-
 ριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio
 (ἀφαιρ.) ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκεμ-
 μένως A 15, 3.
 iūdīco (πρόφ. iudico), 1. δικάζω,
 καταδικάζω. exulem iudico ali-
 quem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον), κα-
 ταδικάζω εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω.
 hostem iudicatum (καίπερ) κε-
 κηρυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον).
 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn 13, 4.
 A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω,
 συμπεραίνω A 15, 3.
 Iuppīter (πρόφερε Juppīter) γεν.
 Iovis (πρόφερε Jovis), δοτική
 Iovi (πρόφερε Jovi), αίτια-
 τική Iovem (πρόφ. Jovem), ἀ-
 φαιρ. Iove (πρόφ. Jove), ἄ.
 Ζεὺς, Iuppiter optimus maxi-

mus Zeὺς ἄριστος μέγιστος.
 iūro (πρόφ. juro), 1. ὀμνύω, ὀρ-
 κίζομαι.
 iūs, (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον.
 2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris
 consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.
 ius-iurandum, (γεν. iuris iurandī,
 δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
 iurando), οὐ. ὄρκος (τῶν πολι-
 τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν
 ἐλέγξτε sacramentum.
 iussi, ἰδ. iubeo.
 iuventus, ἰ, ἄ. (πρόφ. juvencus),
 νέος ταῦρος, μόσχος.
 iuuit, ἰδ. iuvo.
 iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.
 iuxta, πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ +
 αἰτ., ἐπὶ + δοτ., πλησίον.

Κ

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
 καλῶ), καλάνδαι, τ.ἔ. ἡ πρώτη
 ἡμέρα ἐκάστου μηνός. pridie
 kal. (= kalendas) Apriles τῆ
 προτεραιᾶ τῶν καλανδῶν τοῦ
 Ἀπριλίου (ἦτοι τῆ 31ῃ Μαρτίου).

Λ

labor, ὄρις, ἄ. μόχθος, ταλαιπωρία.
 laccio, ἰνί, ἴtum, 3. «καταπει-
 ράζω», προκαλῶ.
 lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

- lapis, ídis, ἄ. (προβλ. λέπας=ἀπόκρημνος βράχος). 2) «ὄρος», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliarĭus (ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βήματα)· ἰδὲ καὶ passus.
- largitĭo, ōnis, (φιλοδωρία). 2) δεκασμός, δωροδοκία.
- laus, láudis, ἔπαινος, ἐπαινετικὴ ἀναγνώρισις.
- látus, (κυρ. μτχ. τοῦ lano λούω, ὅθεν λελουμένος, λουσμένος) 2) μεγαλοπρεπής. sum ĩn ĩrĭmĭs látus (=splendĭdus) εἶμαι κατ' ἔξοχὴν μεγαλοπρεπής, ζῶ μεγαλοπρεπέστατα, «ζῶ ἐν πᾶσι λαγώοις».
- lectĭca, ae, (ἐκ τοῦ lectus, λέκτρον), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticŭla, ae, ὑποκοριστικὸν τοῦ lectĭca, νεκρικός κράββατος, φέρετρον.
- lectĭo, ōnis, ἀνάγνωσις, μάθημα.
- lector, ōris, ἀναγνώστης.
- legātus, ĩ, ἄ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ρωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
- lego, legi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lévis, e, (κοῦφος). 2) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22, 3. 3) ὁ μὴ ἔχων βαρῦτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς A 13, 6. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος). ἄστατος A 15,1.
- lĕvo, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, επίρρ. ἀσμένως.
- liber, bri, ἄ. βιβλίον.
- liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός.
- liberalĭtas, atĭs, ἐλευθεριότης.
- liberalĭter, επίρρ. φιλοξένως.
- librarĭus, ĩ, ἄ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.
- littĕra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἢ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἢ ἑλλην. γραμματεία. 4) ἐλευθέριοι τέχνηαι(σπουδαί) C 3,1. A 1,2. 5) ἢ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2. litterātus, δεδιδασκόμενος. 2) φιλολογικῶς κατηρτισμένος, ἐντιβῆς ἐν τινι γλώσσῃ.
- lĭtus, ōris, οὐ. ἀκτή, παραλία.
- locuplĕto, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, i, ἄ. (πληθ. συχνάκις loca, ōrum, οὐ.), τόπος, ἔδαφος, θέσις Hm 2,4. Hn 3,4. 5,2. 3) τόπος διαμονῆς Hn 12,3. 4) εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον, λαβή, εὐκαιρία Hm 1,2.

longe, ἐπίρο. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, ἰ, ἄ. τὸ ἰσχίον.

luxuria, αε, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρο. μᾶλλον.

magister, tri, ἄ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistratus, ūs, ἄ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ἕπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνη) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑπόουρημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ūnis, (μέγεθος). 2) πληθὺς, ποσότης A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A 12,2. 2) πολυαριθμὸς Hn 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χορήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20,5.

Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maioris) μείζων. maiores, um, ἄ. οἱ πρόγονοι. ὑπερθ. maximus μέγιστος.

malē, ἐπίρο. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

malle, ποτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥήμ. malo

malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

malum, ἰ, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγχειρίζω). 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

manēo, nsi, nsum, 2. μένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs, χεῖρ. 2) δύναμις, στρατὸς Hn 4, 3.

mare, is, οὐ. θάλασσα. et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum Gaditanum) ὁ πορθμὸς τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτᾶρ) Hm 4, 1.

maritimus, παραθαλάσσιος.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ. γάμος, συνοικέσιον.

matūre, ἐπίρο. προώρως.

- maxīm³, ἐπίρρ. (ὑπερθετικ. τοῦ magis). τὰ μέγιστα, (κατ' εὐχὴν). maxīmus, ἰδ. magnus.
- medīcīna, ae, φάρμακον, ἰατρικόν.
- medīcus, i, ἄ. ἰατρός.
- medimnus, i, ἄ. μέδιμνος (μέτρον σιτηρῶν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος = περίπου $\frac{1}{2}$ ἑκατολ. (=52, 53).
- medīocris, e, μέτριος, (ἔτσι κι' ἔτσι) A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
- medītor, 1. (προβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. σκέπτομαι, ἐμφοροῦμαι τῆς ιδέας, [σχεδιάζω].
- mēmōr, ōris, μνήμων.
- mēmōriā, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διάδοσις, θρυλός Hn 8, 2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13, 3.
- mendacīum, īi, οὐ. ψεῦδος.
- mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
- mensis, is, ἄ. μὴν. in singulos menses κατ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
- mensūra, ae, μέτρον.
- mentīo, ōnis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
- mercennariū, μισθοφορικός.
- merēo, ūi, ītum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου(στρατιωτικοῦ)μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
- merīto, ἐπίρρ. δικαίως.
- met μόρ. ἐγκλιτ. γε. Ἴδ. egōmet. metīor, mensus sum, 4. ἀποθ. μετροῶ, κρίνω.
- meus, ἐμός.
- mihī, δοτ. τοῦ ego.
- mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον, ἀποθνήσκω.
- miles, lītis, ἄ. στρατιώτης.
- mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσαιοι.
- mīnor, ἄ. και θ., mīnus, οὐ. (γεν. minōris. Συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἴκοσιπενταετής.
- mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἦττον. minus robustus = non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυρός.
- mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
- mīsi, ἰδ. mitto.
- missus, ἰδ. mitto.
- mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω. 2) epistulam, litteras στέλλω γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
- moderatīo, ōnis, μετριασμός, (ἐν τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριότης.
- modīcus, μέτριος ὀλιγαρκής, προσή-

κων, ἀνάλογος, ὅσον πρόπει, ἑπαρκής.

modiūs, ἦ, ἄ. μόδιος, (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρα=1/6 ἀττικοῦ μεδίμνου. Γεν. πληθ. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).

mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—modo nūn μὲν—nūn δέ. non modo sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.

mōdus, ἰ, ἄ. τρόπος. 2) μέτρον, (ποσότης) A 2, 6.

mons, montis, ἄ. ὄρος.

monumentum, ἰ, οὐ. (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).

morbus, ἰ, ἄ. νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.

mōrtior, mortius sum, mōrti, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.

mōros, 1. ἀποθ. διατρέβω. cum diutius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) χρόνον διέτρεβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ. (ἔθος). 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος Hm 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3) ἰδέαι A 14, 2. 4) τὰ πάτρια ἐπιτηδεύματα, ἦθη A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris(=multiplicando [ἀφαιρ. usūras ἢ multiplicatione usura-

rum])πολλαπλασιάζων (ἐπισωρεύων) τόκους, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς τὸ κεφάλαιον).

multitūdō, ἴνις, πληθὺς, (μέγα) πλῆθος, σμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multo, ἐπίρρ. πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς, μέγας. 2) πολυάριθμος, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multum, ἰ, οὐ. τὸ πολὺ Hn 2, 3.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομψότης.

municipiūm, ἦ, οὐ. ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ρώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἀρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ρωμαίου πολίτου.

muniō, ἴνι, ἴtum, 4. (δχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ), ὁδοποιῶ.

munus, ἕγίς, οὐ. (λειτουργία, καθήκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12. 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ἰ, ἄ. (τοιχος). 2) muri, τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, τεῖχισμα.

mutatiō, ὄνις, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχὴ). mūtō, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὥς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιλίπτω εἰς νόσον [πρὸβλ. τὸ ἡμέτερον τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστεια].

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex alīquo γεννῶμαι ἔκ τινος. natus Drusillā (ἄφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἔκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. dormi natus οἰκογενής.

nat̄o, ōnis, ἔθνος.

nat̄ura, ae, φύσις A 22, 2. 2) χαρακτήρ, φυσικὴ κλίσις, φύσις A 17, 3.

natus, ἰδ. nascor.

naufragium, ii, οὖ. ναυάγιον.

naūticus, ναυτικός. castra nau-tica, τὸ ὄρημητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίρρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι,

necessitudo, dīnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακὸς) C 1, 3. Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὗς ὁ κλήρος (=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀρρήκτου ἠθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) σύνδεσμος, δεσμὸς συγγενικὸς A 10, 4.

nēfās (nē καὶ fās), [μόνον κατ' ὀνομ. καὶ αἰτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅ τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία. Ἰδ. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12, 3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

negōtium, ii, (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmō, γεν. nullus, δοτ. nemini αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmō [=homo]), οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόνη.
 neque, ἰδ. nec. 2) neque multo
 post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ
 πολύ.
 néuter (ně-üter), néutra, néu-
 trum, οὐδέτερος. in néutram
 partem εἰς οὐδέτεραν μερίδα
 (δηλ. οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς
 φυλαργυρίαν).
 nihil (γεν. nullius rei, δοτ. nulli
 rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.
 nihil ἐπίρρ. κατ' οὐδέν A 21, 5.
 nihilo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ
 nihilum, i, οὐ. οὐδέν). nihilo
 setius οὐδέν ἤτιον.
 ni-sī, σύνδ. εἰμή, ἐάν μὴ (=si
 non). nego nisi (=dico non...
 nisi λέγω ὅτι δέν... ἐάν μὴ), λέ-
 γω ὅτι τότε μόνον... ἐάν.
 nobilis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-
 sco]). 2) πληθ. nobiles, οὐσ. ἀ. οἱ
 εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν
 Ρώμῃ ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι
 ἤρξαν ἀνώτερας ἀρχὰς C 2,3. 3)
 ὀνομαστίος, nobilis feror ὀνομα-
 στὸς φέρομαι, διακρίνομαι A 3,1.
 nocendus, ἰδ. noceo.
 nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
 πτω.
 noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ. (ἐν καιρῶ) νυ-
 κτός.
 nōlo (ἐκ τοῦ ně vōlo), nolūi, nol-
 le (ἀνώμ.), δέν θέλω.
 nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine no-
 mimibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἄνευ

δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόμα-
 τος). suo nomine, ἰδ. suus. 2)
 nomen Romānum (=Romāni
 ἢ populus Romānus) τὸ Ρω-
 μαϊκὸν ὄνομα, οἱ Ρωμαῖοι.
 nomīno, 1. ὀνομάζω.
 nōn, οὐ. οὐκ, ὄχι, δέν.
 nonaginta, ἀριθμ. ἐνετήκοντα.
 nonnihil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnihil
 tempōris, τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
 nonnulli, ὄστρον, οὐσ. ἀ. τινές.
 nōnus, ἔνατος.
 notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.
 nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4.
 A 18,2. 2) μνημονεύω, ἀναφέ-
 ρω A 18,3.
 novem, ἔννεα.
 novus, νέος.
 nox, noctis, νύξ.
 nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ
 πέπλον), λαμβάνω σύζυγον (ἄν-
 δρα), (ὑπανδρεύομαι).
 nullus, γεν. nullius, δοτ. nulli,
 κλπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.
 18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5,1.
 num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν . . .
 numērus, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12,4.
 2) δύναμις Hn 2,1.
 numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.
 nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.
 nuntio, 1. (ἀν)αγγέλλω.
 nuptiae, arum, μόνον κατὰ πληθ.
 (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.
 (nuptus), nupta, ἰδ. nubo.

Ο

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ.,
ἐνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obduc-
tā nocte (ἐνν. caelo) ξηαπλω-
θείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρα-
νοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ
τὸ σκοτὸς τῆς νυκτός.

obductus, ἰδ. obduco.

obiēci, ἰδ. obicio.

ob īcio (πρόφ. objicio, ob και
jācio), iēci, iectum, 3. (προβάλ-
λω). 2) με ἀντεπεξέρχομαι, ἀν-
τιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσ-
σομαι. quo repentino visu obiec-
to οὗ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσ-
δοκῆτου θεάματος ἀντιταχθέντος,
διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνι-
δίου τούτου φαινομένου.

obitus, ūs, ā. (ob-eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob και sācro), 1. ἐξορ-
κίζω, ἱκετεύω, ἰδ. oro.

ob sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπouαι).
2) studiis (δοτικῇ) = εἶμαι
(ψυχῇ και σώματι) ἀφιερωμέ-
νος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδουαι.
observantia, ae, (λεπτή εὐλάβεια),
μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορᾶ, ἐ-
πιφυλακτικότης.

obses, obsīdis, ā. ὄμηρος.

ob sīdēo (ob και sēdeo), sēdi,
sessum, 2. πολιορκῶ.

obstinatō, ōnis, ἰσχυρογνωμοσού-

νη. taciturnā obstinatione διὰ
τῆς σιωπηροῦς ἰσχυρογνωμοσύνης.
διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς

obtestatō, ōnis, ἐξορκισμός, πα-
ράκλησις. obtestationes patris
αἱ τοῦ πατρὸς (θεομαι) παρακλή-
σεις.

obtīgi, ἰδ. obtingo.

ob-tīnēo (ob και tēnēo) tinūi,
tentum, 2. καταλαμβάνω A 6,4.
2) διατηρῶ, [κρατῶ] A 1,1.

ob-tingo (ob και tango), tīgi, —, 3.
(ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
κλήρω δίδουαι.

obtrecatō, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
μιλλα, (ζηλότυπος) ἀνταγωνισμός,
ζηλοτυπία, φθόνος.

obnīam, ἐπίρω. (εἰς ὑπάντησιν). 2)
obnīam venio ἀντεπεξέρχομαι,
ἀντιτάσσομαι, ἰδ. και venio.

occasō, ōnis, εὐκαιρία.

oc-cīdo (ob και caedo κόπτω),
cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ
τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamil-
cāre occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευ-
θέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀ-
μίλκα.

occupatō, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχό-
λησις.

oc-cūpo (ob και capō), 1. κατέ-
χω. sum occupatus in appa-
rando (ἐνν. bellum ἢ copias)
εἶμαι ἀψηχολημένος περὶ τὸ πα-
ρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς
πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν

πολεμικὴν παρασκευήν. occuro saltūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

ocūlus, ἰ, ἄ. ὀφθαλμός.

odīum, ἦι, οὐ. μῖσος. odium patrum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndī, nsum, 3. προσκρούω, βλάπτω (πειράζω).

offensio, ōnis, δυσαρέστησις, λύπη.

officium, ἦι, οὐ. ὑπηρεσία A 2,6. 2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης (ντελικαιέτσα) A 6,5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2. 14,3.

opēra, ae, (ἐργασία, προσπάθεια).

2) opūs operā (ἀφαιρ.) οὐ τῇ ἐνεργείᾳ, (οὐ πταίσματι) Hn 7,3.

3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C 1,1.

opērio, rūi, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppīdum, ἰ, οὐ. πόλις.

op-riēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).

oppriētus, id oppleo.

op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-rugno (ἐντονώτερον τοῦ obsīdēo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ. ope). Πληθ. opes (γεν. opum), δύναιμις, ἰσχὺς Hn 10,2. 2) βοήθεια Hn 1,3. 3) χρηματικὰ μέσα, περιουσία A 2,4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, (ἐξαίρετος, ἐξαισίος).

oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς C 3,3.

orator, ōris, ἄ. ῥήτωρ.

orbis, is, ἄ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἢ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ σειράν (ἀντι ordīne enumerō ἐν

[χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῶ).

ordo, ordīnis, ἄ. τάξις A 18, 3. 2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,6. ordo equester ἢ ἱππὰς τάξις, ἢ τάξις τῶν ἱππέων, ἢ ἱππικὴ τάξις.

origo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. Origīnes «Ἀρχαί» C 3, 3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1, 1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18,2.

origo, ortus sum, origi, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) origo + ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἄνευ τῆς ἀ προθέσ.) κατάγομαι ἀπό...—notans quis a quōque (=et a quō) ortus (ἐνν. es set) quos honores

(cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τις [ἦτο] (πῶς ὠνομάζετο) [καί] ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχῆς (τιμητικὰ ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

ornatus, (κεκοσμημένος). 2) σεσαγμένος (χαμουρωμένος) μὲ πύργον. orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcro θερωῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω) ἰδ. obsēcro.

ortus, ἰδ. orior.

os, oris, οὐ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), ὁμιλία, τόνος φωνῆς.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. δεικνύω Hn 11, 2. 2) ἀναγγέλλω Hn 12,5.

ostentatio, onis, μεγαλαυχία, καύχησις, ἐπίδειξις (ματαία).

otium, ii, οὐ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία), εἰρήνη.

P

pacī, δοτ. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμητικῶς εἶμαι κατώτερος). par principibus (δοτ.) ὁμοιος τοῖς μεγάλοις, (τ.ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους). — par... ac ὁμοιος... ἢ, ὁμοιος... καί, ὁμοιός τινα..., in pari periculo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.

pāreo, rui, —, 2. (φαίνομαι). 2) ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πόλεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2,3. 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A 2,2. partes Sullānae (Cinnānae) τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ Κίννα). partes optīmae τὸ ἀριστοκρατικὸν (τ.ἔ. τὸ συντηρητικὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimates (γεν.—ium).

parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως. passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. pator.

passus, ūs, ā. βῆμα. (ρωμ. βῆμα = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐπομένως milia [οὐδ. πληθ. τοῦ mille] passuum decem χιλιάδες βημάτων δέκα = 10 ρωμ. μίλια, δηλ. 14800 μ., ἦτοι 15 περίπου

χιλιόμετρα.

patē-fācīo, 2. (ἐκ τοῦ pateo καὶ facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω. loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν περιοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοίγω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα. patēfēcī, ἰδ. patefacio.

patēo, τῆι, —, 2. ἀναπέπταμαι. honores patent τὰ ἀξιώματα ἀναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἢ πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευθέρα.

pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγκλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους). patres conscripti, ἰδ. conscriptus

pater familiās (familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ. ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.

pāttor, passus sum, pātti, 3. ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐπιτρέπω, παραδέχομαι Hn 13, 3.

patrīa, ae, πατρίς.

pāucus (προβλ παῦ-ρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι (τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ. μικρόν, ὀλίγον.

pac, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18, 2.

pecuniā, ae, χορήματα, περιουσία. pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἄ. ἀκόλουθος, (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον).

pello, perūli, pulsum, 3. (ὠθῶ). 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.

pendo, perpendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω. perūli, ἰδ. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. : διὰ (γεν.) : α) τοπικῶς Hn 4, 2. β) πρὸς δήλωσιν τῆς αἰτίας : per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ. πάνυ ἐξ ἴσου, (πάνυ ὁμοίως), κατὰ συνήθη ὁμοιότητα, κατὰ κανόνα.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρησεων). propositum ἐκτελῶ τὸ προκειμένον (τὸ σχέδιόν). consularu peracto τῆς ὑπατείας περαιωθείσης, (μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὑπατείας).

per-cīpio (per-cāpio), cēpi, certum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

- per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.
- peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.
- per-ēo, ūi, ūtum, īre, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
- per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω.
- perfunctus, id. perfungor.
- per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, (ὑπομένω, περνώ) μόχθους (πολεμικούς).
- pericūlum, i, οὔ. κίνδυνος.
- peritūrus, id. perego.
- perītus, ἔμπειρος.
- per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἔξαοτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).
- perpetūo, ἐπίρρ. διηνεκῶς, ἀδιδάλειπτος, ἀκαταπαύστως.
- perpetūus, διηνεκής, ὄλος. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές (ἀνεξάλειπτον, ἄσβεστον) Hm 4,3.
- per-scribo, 3. περιγράφω (λεπτομερῶς).
- persecūtus, id. persēquor.
- per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ, διηνεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρᾶν (διὰ γραφῆς, ἐγγράφως), περιγράφω C 3,4. 3,5.
- per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω. persuasēram, id. persuadeo. (pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me negotii suscepti κόρος (βαρυσμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ ἔργου, ἐκορέσθην . . ., ἐγκαταλείπω ἐξ ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.
- per-terreo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.
- perterrītus, id. perterreo.
- pertinacia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.
- per-tinēo (per-tēneo), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.
- per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταράχην φέρω, εἰς ταράχην ἐμβάλλω.
- per-vēnio, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω, (ἀπελπίζομαι).
- per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2. perverto mores διαστρέφω, διαφθείρω τὰ ἥθη.
- petiērim=petiverim, id. peto.
- pēto, īni καὶ ūi, ītum, 3. (δρῶ, προβλ. πέτομαι, πί-π[ε]τ-ω). 2) peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεῶ τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.
- pietas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα

- ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάντας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἦτοι πρὸς τοὺς θεοὺς, τὴν πατρίδα, γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγενεῖς). 2) ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5, 1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17, 1.
- plebes, εἶ, (ἐκ τοῦ plēre προβλ. πλη-θος), ὁ λαὸς (ὡς τάξεις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον).
- plerique, pleraeque, pleraque, οἱ πολλοί.
- plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ μέγιστον μέρος.
- plumbum, ἰ, οὐ. μόλυβδος.
- plurimus, (ὑπερθ. τοῦ plus) πλεῖστος.
- plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus) πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) armati μέγας ἀριθμὸς ὦπλισμένων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς ἐπίρρ. πλέον.
- poena, ae, ποινή.
- Poenicus καὶ Poenus (ἀρχαῖα τύπ. ἀντὶ Punicus=Karthaginiensis. Προβλ. poena (ποινή) — punio, moenia—mūnio).
- poeta, ae, ἄ. ποιητής.
- poëtice, ēs, (αἰτ. en), (ἐλληνικὴ καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.
- poëticus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς)..
- pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ. ὑπισχοῦμαι.
- pompa, ae, πομπή. pompa funēris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρεπὴς κηδεία.
- pono, posūi, positum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono (statuam) ἰδρῶω, ἀνεγείρω, ἀνδριάντας.
- populus, ἰ, ἄ. λαός, δῆμος.
- porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).
- possessio, ōnis, κτήσις (ιδίᾳ κτήμα ἀκίνητον).
- possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.
- possum, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. habēre) haberent ὥστε πάσας τὰς τιμὰς ἃς ἠδύναντο (να ἐπιδαψιλεύσωσιν) ἐπεδαψίλευσαν.
- post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ. 2) ἐπίρρ. ἔπειτα· multo post πολὺ ὕστερον.
- postēa, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ ταῦτα.
- posteaquam, σύνδ. ἀφοῦ=postquam.
- postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.
- postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ.=ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὀριστ.=ὕστερον ἢ, ἀφοῦ.
- postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2, 4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρkm.) Hn 12, 3.

posuēro, ἰδ. pono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimus, μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, ποτ. ὄριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A 6, 1, 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ C 2, 3, 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. dico...potius quam προτιμῶ νά... παρὰ νά... 2) ὑπερθ. potissimum κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11, 6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχήν A 3, 3.

potuēro, ἰδ. possum.

potuisse, ποτμ. ἀπομφ. ο. possum.

praebēo, (prae καὶ habeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέψεως).

praecēptum, i, οὐ. διδασκαλία, δόγμα A 17, 3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecēpto (ἀφαιρ.) μετὰ

γεν.: κατὰ διαταγὴν (τινος).

prae-cāpio (prae καὶ cāpio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσσω... νά. praecipue, ἐπίρρ. ὅλως ἰδιαιτέρως, ἐξαιρέτως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16, 4.

prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.

praedīum, īi, οὐ. κτῆμα, γεωκτησία.

praeesse, ἰδ. praesum.

praefectūra, ae, ἐξουσία, (συνήθως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάρχου ἢ στρατηγοῦ εἰς ρωμ. ἱππεῖς), διοικήσις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ā. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, ἰδ. praesum.

praemium, īi, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.

praes, praedis, ā. (ἢ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) ὁ (ἀξιοχρεως) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.

praesens, ntis, παρών, ἰδ. praesum.

praesidium, īi, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. = castra nautica.

praestitisse, ἰδ. praesto.

prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-

βάλλω, ὑπερερωῶ, ὑπερβαίνω
 Ην. 1, 2. Α 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελῶ,
 πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ Α 15, 1.
 prae-sum, fūi, esse (προϊσταμαι).
 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοι-
 κῶ. praeesse coepit (= prae-
 fuit) ἦρξε. 3) potestati προΐ-
 σταμαι ἐξουσίας, διευθύνω (διοι-
 κῶ) ἀρχὴν (ἀξίωμα).
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.
 praeter-ē, ἐπίρω. ἐκτός τούτων,
 πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
 praeter-ēo, ἦι, ἵtum, ἴre, 4. πα-
 ρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeterībo, ἰδ. praetereo.
 praeterquam, ἐπίρω. ἐκτός, πλὴν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ὄρις, ἀ. (πραιτώρ) στρα-
 τηγός.
 praetūra, ae, στρατηγία.
 praeces, γεν. precum, (κατὰ πληθ.)
 δέησις, παράκλησις.
 premo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
 ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
 πρόσκειμαι. 2) premo valetu-
 dīne κατατρούχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ
 τῆς ἀσθενείας, [παλεύω μὲ τὴν
 ἀρρώστεια].
 pretium, ἦι, οὐ. (τιμή). 2) ἀργύ-
 ριον, χρήματα.
 (prex), ἰδ. preces.
 pridie, kal(endas) Apriles τῇ προ-
 τεραία τῶν καλανδῶν τοῦ Ἐπιφω-
 λίου (= τῇ 31 Μαρτίου).

primo, ἐπίρω. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 primum=primo, ὁ ἰδῆ.
 primus, πρῶτος.
 princeps, cīpris, ἀ. (ἄρχων), πρῶ-
 τος Ημ 3, 3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἐπὶ
 κεφαλῆς Ημ 2, 6. 3) σπουδαιό-
 τατος, διακεκριμένος Α 17, 3. 4)
 πληθ., principes οἱ πρόκριτοι
 (πολίται), οἱ μεγάλοι Ημ 9, 3. Α
 3, 1. 4) principes=ὁ Καῖσαρ, ὁ
 Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀ-
 κταβιανὸς κλπ. Α 16, 4. 6) ὁ Κι-
 κέρων, ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος, ὁ
 Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος κλπ. Α 19, 2.
 principatus, ūs, ἀ. ἡ πρώτη τά-
 ξις, τὰ πρωτεῖα Α 5, 4. κυρίως
 ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2, 2.
 prior, ἀ. καὶ θ., prius, οὐ. (γεν.
 priōris) πρότερος.
 pristinus, πρότερος.
 prius, ἐπίρω. συγκρ. πρότερον.
 priusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρὶν.
 privatus, i, ἀ. ὁ (ἄνευ δημοσίου
 ὑπουργήματος) ἰδιώτης.
 privignus, i, ἀ. ὁ πρόγονος, (π ρ ο ο γ ο ν ό ς).
 pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ
 + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέ-
 σει πρὸς . . .
 probabilis, e, (εὐλόγος καὶ καλός
 πω), ἀξιος ἐπαίνου (τινός).
 probō, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκι-
 μάζω, ἐγκρίνω.
 procuratio, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2)
 διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

- pro-c-ro, 1. negotia φροντίζω
περὶ τῶν ὑποθέσεων.
- prodītus, ἰδ. prodo.
- pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέ-
ρω). 2) memoriae (δοτ.) παρα-
δίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ,
τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria
prodīta est εἶδησις διεθόθη.
- pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo
(ἄφαιρ.) in proelium προάγω
διὰ δόλου πρὸς μάχην, δελεάζω
πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω
τὴν ζωὴν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.
- productus, ἰδ. produco.
- proelium, ἴι, οὔ. (συμπλοκή). 2)
μάχη. navale proelium ναυμα-
χία.
- profectus, ἰδ. proficiscor.
- professus, ἰδ. profiteor.
- proficiscens (ἀντὶ profecturus=
μέλλον να πορευθῆ) Hn 2,3 ἰδ.
proficiscor.
- pro-ficiscor, fectus sum, profi-
cisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn
2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1.
in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς
τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.
- pro-fitēor (pro-fāteor), fessus
sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.
- pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατα-
νικῶ.
- pro-fūgio, 3. προσφεύγω. 2) do-
mo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3)
καταφεύγω Hn 7,6.
- progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προ-
κοπή.
- pro-hībeo (pro-hābeo), hīi, hī-
tum, 2. ἀπείρω. transītū (ἄ-
φαιρ.) ἀπείρω (ἀπὸ) τῆς διαβά-
σεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.
- pro-lābor+ lapsus sum, lābi, 3.
ἀποθ. (πρὸσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπι-
κρίον: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρ-
ρεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρρεύσω).
- pro-mitto, 3. (καθίμι). 2) ὑπι-
σχοῦμαι.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ-
παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
- propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφρ-
τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτεί-
νω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
- propāgo, g'nis, (ἀποφύας). 2)
πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας),
γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα).
- pro-patūlum, i, οὔ. προαύλιον,
αὐλή.
- prop're, ἐπίρω. ταχέως, σπουδῆ.
- propinquus, ἐγγὺς ὢν, πλησιόχω-
ρος.
- proprius, ἐπίρω. συγκρ. τοῦ prope
ἐγγὺς) μετ' αἰτ. ἐγγύτερον.
- pro-p'no, 3. (προσιθῆμι). 2)
quaestionem προβάλλω, (προ-
τείνω) ζήτημα. remedia προτεί-
νω φάρμακα (μέσα θεραπευτικά).
- propositum, i, οὔ. προκείμενον.
σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἔνεκα,
διὰ+αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3.

(ἔξορῶ). 2) tanta vis morbi proūp̄rit τσαύτη ὄρη τῆς νόσου ἐπέπεσε (παρουσιάσθη), μετὰ τσαύτης ὄρη ἐνέπεσεν ἡ νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.

prosperitas, ātis, εὐτυχία. 2) prosperitas valetudinis ἀκμὴ εὐωστίας, ἀκρα ὑγεία.

pro-spīcio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προσορῶ). 2) βλέπω μακρὰν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. ὥς, καθάπερ.

pronidēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προφυλάττωμαι.

provincia, ae, ἐπαρχία.

proximus (ὑπερθ. τοῦ proprior), ἐγγύτατος πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχὴς Hn. 3,2.

prudētia, ae, σύνεσις, φρόνησις, νοημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7.

publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.

publice, ἐπίρρ. (δημοσίῳ). 2) ἐν ὀνόματι (ἀποφάσει) τῆς πολιτείας A 3,1. ἐπισημῶς Hn 3,1. 3) δημοσίᾳ δαπάνῃ A 2,4.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.

puer, eri, ā. (παῖς). 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,3.

puerilis, e παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, ā. μικρὸν παιδίον.

pugna, ae, μάχη, πόλεμος.

pugno, πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδειξίως.

pullūlo, 1. -(βλαστάνω, ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, id. pello.

purpis, is, πρῶμα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται in iā ἢ parte δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ. ὅπουδήποτε,

quaero, sivi, situm, 3. ζητῶ

θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ τινος.

quaesivi, id. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, onis, ζήτημα.

quaestor, oris, ā. ταμίης.

quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκριτικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀφνήσεως).

clarius quam (ἐννοεῖται ut) pos-

set λαμπρότερον ἢ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ... A 1,3. 2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἔκτος) anagnostem ἔκτος τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: ὡς, ὅσον τὸ δυνατὸν Hn 10, 4. quam-diu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον(χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ) πόσον χρόνον A 20,1. quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16,6. quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἑάν. quanto, ὅσῳ. tanto—quanto τοσούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον. quantum, οὐσ. οὐδ. καὶ (αἰτ. ἐνικουῦ), ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1. quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλίκος) πόσον μέγας Hn 5,4. quā-re, ἐπίρρ. δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κερωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις qua-re (=ut eā re) ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος. quartus, τέταρτος. quaterni, nae, na, (γεν. quaternum). ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες. -que ἔγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hn 1, 2. quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ. quēso, quīnī, —, (quīre), 4. (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναμαι. querimōnīā, ae, παρόπωνον, μεμ-

ψιμοιρία, ἀφορομὴ θρήνων. quī, quae, quōd. ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3. 16,3. 17,2. *18,3. 18,5. 20,3. 2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is igitur, cuius = huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus = iis igitur A 18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. C 2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1,3. 12,2. A 6,4. quicquam, ἰδ. quisquam. quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ. 2) τοῦλάχιστον A 14,1. quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπροπέστατον θρίαμβον. quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1. quīnī, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinquifens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Hn 12,5. A 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐσιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετικῶς). ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīvi, ἰδ. queo,

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn. 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: (καί) διὰ τοῦτο Hn 10,2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι. 2) δέ. quod nisi ἔαν δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, σύνδ. ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι.

quotannis (χρηθ. ἀφαιρ. τοῦ quotanni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις καί, ὅποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ὄνις, (λογαριασμός). 2) σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χοῆσις τοῦ χορήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cēpio (re καὶ cēpio), cēpi, ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) me ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 1,4.

re-cūso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. recusavit ne postularent ἠρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτήσιν των ὅπως..., παρεκάλεσε μόνον νὰ μή...

reddīdi ἰδ. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hn 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4

red-ō, īi, ītum, īre, 4. ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρομαι, οὐδέποτε συμφιλοῦμαι, (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, ἰδ. redeo.

redītus, s, ā. (ἐπάνοδος). 2) εἰσόδημα, ἔσοδον.

re-fēro, rettūli, relātum, referre,

3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
re-fīcō (re καὶ fācio), fēcī, fec-
tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-
ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συν-
θῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύ-
ουν), ἢ κατάστασις τῶν πραγμά-
των βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω
A 20, 3.

regnum, ἰ, οὐ. βασιλείον.

relictum, ἰδ. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ. (μετὰ θρησκευτι-
κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς
περισκέψεως (σταθμῆσεως).

relinquo, ἰiqui, lictum, 3. κατα-
λείπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γρα-
πτῶς καταλείπω. ἀναγράφω, ἱστο-
ρῶ. 2) arma καταθέτω τὰ ὄπλα.
reliq̄ui, ōrum, οὐσ. οἰλοιοί, τὰ
λείψανα Hn 6,4.. reliqua τὰ λοι-
πὰ A 19.1. 2) nihil reliq̄ui fa-
cio, ἰδ. facio.

reliquus, λοιπός, ὑπόλοιπος.

remediūm, ἴι, οὐ. φάρμακον,
[γιατρικό].

re-mīgro, 1. ἐπανερχομαι..

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπο-
δίδω, ἀπολύω.

remōtus, ἰδ. removeo.

re-mōnēo, mōni, mōtum, 2. ἀπο-
μακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω,
ἀπωθῶ Hn 2,4. 3) ἐκποδῶν
ποιοῦμαι [παραιριζῶ] Hn 10,3.

re-nōno, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntio, 1. ἀναγγέλλω.

reor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ.

νομίζω. ratus (μτχ. προκμ. μετὰ
σημασ. ἐνεσιῶτος), νομίζων; ἐν ᾧ
ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι...

repente, ἐπίρρ. ἐξαίφνης, ἀπροσ-
δοκῆτως.

repentinus, αἰφνίδιος, ἀπροσδό-
κητος.

re-rēro, rēpēri, repertum, 4.
ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὐρίσκω
C 3,2. causam bellandi εὐρίσκω
αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).

rēro, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2)
βαδίζω ἔρωτων, (βαδίζω τετραπό-
δητι).

re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
σευμα)

rēpēri, ἰδ. repperio..

re-rīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
χω, [σταματῶ τι].

requiro, (re-quaero) quisīni,
quisītum, 3. ζητῶ πληροφορίας
(περὶ τίνος πράματος).

rēs, rēi, πράγμα. in omnibus re-
bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
παντί. Συγκρίσις πρὸς περιγραφὴν
προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις,
Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ C 2,2.
3,3. A 21, 4. 4) ἐπιχείρησις (ἐργο-
λαβία) A 6,3. 5) πληθ. res τὰ
χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10, 1.
res familiāris, ἰδ. familiāris. 6).
προσόντα, προτερήματα A 13, 1.
7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑπο-

θέσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ δι' ὃ τις παρακαλεῖται II προᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικά ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maxima κυριαρχική ἐξουσία, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italicae) ἑλληνική(ρωμαϊκή ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.
res publica (γεν. καὶ δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam ἀφ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2, 4. A 3,2. 6,2. 2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1.
res scisco, —, —, 3. πληροφοροῦμαι, μαθαίνω.
re-servo, 1. με διατηρῶ ἑμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ), διαφυλάττω.
re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀντίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
re-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι. mihi respondeatur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.
responsum, i, οὔ. ἀπόκρισις, ἀπάντησις.
restīti, ἰδ. resisto.
re-stitūo (re-stātuo), tūi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).
re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ

ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦτο δυνατόν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ Ἄ 20,5. rettūli, ἰδ. refero.

revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

re-vooco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὕπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλεῖς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων [κυρίως δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφῆται, δικασταί, κριταί.

risus, ūs, ἄ. γέλως, καγχασμός.

robustus, (δρύνος). 2) opibus (ἀφαιρ. minus esse robustum) (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogāti (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτησις), μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).
rogo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ. (πρβλ. τοῦ εὐ-αγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ).

ruber, bra, brum, ἔρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.

saepe. ἐπίρρ. πολλάκις.

sāl, sālis, ἄ. (ἄλας). 2) καλαισθη-
σία, (γαῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἄ. ὄρος δασῶδες, δρυ-
μὸς Hn 3,3,3,4. Πληθ. ὑψώματα
σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια,
στενόν πέραμα (πέρασμα), διαβά-
σεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρω-
σις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancīo, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.γ.
νόμον). 2) necessitudīnem (κα-
θιερωῶ) συνδέω, συνάπτω, (ἔτι
στενωτέρω) τοὺς δεσμοὺς τῆς
συγγενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissī-
mus λίαν ἱερός θεωρούμενος.

sano, ἰ. θεραπεύω.

sapientīa, ae, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, i, οὔ. (κλών, βλα-
στός), πληθ. φρυγάνων δέσμη,
φρύγανα.

satis, ἄκλ. 1) ὡς ἐπίθ. ἐξαρκῶν,
ἱκανός. hoc unum satis erit dic-
tum (=hoc unum dictum erit
satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶ-
ναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν. sa-
tis habeo μετ' ἐνεσιῶτος ἀπρφ.
=ἀρκοῦμαι νά...

satis-fācīo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα)
2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ. = πεί-
θω τινά ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξή-
γησιν ὅτι...

sāucīus, τετραυματισμένος.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ (ὄρθότ.
μικρός) λέμβος.

scilīcet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet
εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.
scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4.
γινώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω.
aliquid de pace scriptum est
τί περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη (τὸ
περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀ-
φεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰ-
ρήνης).

scriptum, ἰδ. scribo.

sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτό.
ἑαυτοὺς κλπ. ἰδ. sui.

sēcum=cum se μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ'
ἑαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἐπομαι).
δεύτερος. 2) εὔνους. secundā for-
tūnā ἀγαθῆ τύχη, εὐτυχῶς.

secūtus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἔξ, δέκα ἔξ.
se grēgo, ἰ. (ἀπαγελάζω). 2) ἀπο-
κλείω, ἀπομακρύνω.

se-iungo (πρόφ. sejuncto), nxi,
nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπίρρ. ἀριθμ. ἅπαξ.

semper, ἐπίρρ. πάντοτε.

senātus, ūs, ἄ. σύγκλητος. 2) ἡ
ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn
7,4. senatus populusque Ro-
manus ἡ ρωμαϊκὴ κυβέρνησις,
τὸ ρωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευ-
τικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς

Ρώμης).
 senectus, ūtis, γῆρας. extrēma
 ἢ summa senectus βαθύτατον
 γῆρας.
 senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),
 ἐπίθ. πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
 C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senīor
 γέροντων πρὸς C 3, 2.
 senī, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
 senī, senae, sena, ἀνά ἕξ, ἕξ A
 2,6.
 sensi, ἰδ. sentio.
 sententiā, ae, (γνώμη). 2) ex
 sententiā κατὰ γνώμην, (κατ'
 εὐχὴν).
 sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι
 (καταλαβαίνομαι) A 21,4. 2)
 ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.
 separātim, ἐπίρρ. ἰδίᾳ, (χωριστά).
 sepēlio, pelīvi pultum, 3. θάπτω,
 ἐνταφιάζω.
 septem, ἑπτά.
 septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.
 septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.
 sepultus, ἰδ. sepelio.
 seque (se καὶ que=et se), Hn
 11,7.
 sēquor, secūtus sum, sēquī, 3.
 ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
 ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
 συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
 quem in provinciam (ὡς βοη-
 θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
 ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ρωμαϊκῆς
 ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ἄ. (ὁμιλία, λόγος).
 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλ-
 ληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.
 serpens, ntis (ἐνν. bestīa) ὄ-
 φεις, (γεν. πληθ. serpentīum).
 servīo, īvi, ītum, 4. (εἶμαι ἢ ὑ-
 πηρεῖω ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπε-
 ρεῖω τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν
 τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι
 πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι,
 φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ A 6,5.
 serviundum, ἀντι serviendum,
 ἰδ. servio.
 servūlus, i, ἄ. δοῦλος.
 sestertīus, i, ἄ. ἐκ τοῦ semis [=
 semi-as ἡμισσάριον] καὶ ter-
 tius ἐνν. nummus τρίτον ἡμι-
 σσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ,
 = τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡ-
 μιασσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέ-
 οντα=2½ ἀσσάρια). σηστέριος
 ρωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔ-
 χον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἄ-
 ξίαν, περίπου 0,25 τῆς δραχμῆς.
 2) sestertium, īi, οὐ. κυρίως γεν.
 πληθ. τοῦ sestertius, ἀντι cen-
 tēna milia sestertium (=sester-
 tiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημα=
 100.000 σηστέριοι, περίπου
 25.000 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens
 sestertium=περίπου 2.500.000
 δραχμῶν. in sestertīo viciens=
 περίπου 500.000 δρχμ. Ἴδὲ in.
 setīus (καὶ secūs συγκρ. τοῦ se-

- cus=άλλως ἢ ὅσον πρόπει), ἐπίρο.
 ἦιτον. neque eo setius οὐδὲν
 ἦιτον ὅμως.
 senēre, ἐπίρο. αὐστηρῶς.
 severitas, ātis, αὐστηρότης, σο-
 βαρότης.
 sex, ἕξ.
 sexaginta, ἑξήκοντα.
 sī, σύνδ. εἰ, ἕάν, ἄν.
 sīc, ἐπίρο. οὕτως, οὕτως ἐχόντων
 τῶν πραγμάτων. ὧδε. 2) οὕτω,
 τόσον A 1, 4. 3) τόσον μόνον,
 ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.
 significo, 1. δηλῶ.
 signum, i, οὐ σημεῖον, τεκμήριον,
 ἀπόδειξις. 2) signum pugnae
 τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάροξεως) τῆς
 μάχης.
 silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος
 σύνδενδρος, [πάροχο].
 similitudo, dīnis, ὁμοιότης.
 simul, ἐπίρο. ὁμοῦ Hn 6, 4. 2)
 συγχρόνως Hn 2, 4. 7, 2. 9, 5.
 13,3.
 simulo, 1. (ἀπεικάω). 2) προσ-
 ποιῶμαι, [καμώνομαι].
 simultas, ātis, (ἀμιλλα). 2) ἔρις,
 διχόνοια.
 sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.
 singularis, e, (μόνος). 2) ἑξαίρε-
 τος, διαφέρων πάντων.
 singuli, ae, a, ἕκαστος. in singu-
 los menses καθ' ἕκαστον μῆνα,
 μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἑκάστω,
 κατὰ κεφαλὴν.
 socer, eri, ἄ. πενθερός.
 societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμ-
 μαχία.
 solvo, solutus sum, 2. (οἷμα ἡμι-
 αποθετικόν), συνηθίζω, εἴωθα.
 solutus, id. soleo.
 soll-ers, rtis, (solutus [=totus] καὶ
 ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρο. μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
 τὰς ναῦς, (τὰ προμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam
 λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐ-
 πιστολήν.
 soror, oris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2, 1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν, σύν-
 δεσμον) τὸν ὅποιον ὁ κλήρος εἴ-
 χεν ὀρίσει (μεταῦδ αὐτῶν).
 sorte, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specimen, mīnis, οὐ. (δείγμα),
 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
 sperarat=sperāvat, id. spero
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
 spes, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6, 5.
 splendide, ἐπίρο. λαμπρῶς.
 splendidus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπέης, ἀντ. πολυδάπανος
 sponsalia. ūm, οὐ. πληθ. μνη-
 στεία, ὑπόσχεςις γάμου.
 statim, ἐπίρο. εὐθύς.
 statua, ae, ἀνδριάς.

- statūo, ūi, p̄tum, 3. (ἴστημι). 2) ἀποφασίζω.
- stipendium, īi, ou. (φόρος ἐκ τοῦ stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα ἔρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώω]). 3) (ἡμερήσιος) στρατ.μισθός.
- stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη γενεαλογικὴ καταγωγὴ.
- sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pari fastigio (ἀφαιρο.) ἴσταμαι, διατηροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωτικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀπροφ. = ἔχω στερορὰν ἀποφασιν νά, (εἰς ἐμὲ ἀπόκειται νά...) studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ, [κοιτάζω νά..., πασχίζω νά...].
- studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-sus litterarum φίλος τῶν γραμμάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
- studium, i, ou. σπουδὴ, ζήλος A 1,4. 2) studia principum αἱ τάσεις (προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη) τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν A 16,4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2,2.
- stulte, ἐπίρο. μωρῶς, ἀνοήτως.
- suanitas, ātis, (ἡδύτης). 2) suavitatis oris atque vocis γλυκύτης τῆς προφορᾶς καὶ (τοῦ τόνου) τῆς φωνῆς.
- sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρο. ὑπὸ + αἰτ. subēgi id. subigo.
- sub-igo (sub καὶ ἄγο), ēgi, actum, 3. ὑποτάσσω.
- subīto, ἐπίρο. αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.
- sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατὸν, διευκολύνω.
- sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ κυρίου κατηγοροῦ, «κλητῆρ ἐπιγράφομαι».
- sub-terno, xūi, xtum, 3. συνυφαίνω, (παρ)ενείρω, παρεμβάλλω, (παρενθέντω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν τῷ ἔργῳ).
- sub-urbānus, προσάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.
- suc-cēdo (sub καὶ cedo), (ὑπέροχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).
- suc-cumbo, cubūi, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέικω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patrīā = si succumbēret patrīā ἐὰν ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πατρίδος).
- suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπι-κατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεχθείς.

sūi, sibi, sē ἢ sēsē, ἑαυτοῦ, ἑαυ-
 τῆς, ἑαυτῶν κλπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
 aptissimus προσαρμόζομαι τινι,
 (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui
 iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
 στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
 βολὴν) ὑπό τινας ἀγαπῶμαι. sum
 in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
 (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου,
 ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
 viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο
 εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συν-
 εποσοῦτο εἰς..). sum adversus ali-
 quem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
 λός) τινος. sum in amicitia cum
 aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
 διαβῶ) πρὸς τινά. cum eadem
 mente εἶμαι (ἔμφοροῦμαι) τῶν
 αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
 διαθέσεις. sunt in sua potestate
 εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ, (εἶναι
 αὐτεξούσιοι). sum optimarum
 partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρα-
 τικοῦ κόμματος. continentis est
 εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est
 signum continentiae εἶναι ση-
 μεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰ-
 κονομίαν). est signum dili-
 gentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελοῦς
 φιλοπονίας. aliquid est indicio
 (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησι-
 μέυει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum
 est ut . . . ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπο-
 λείπεται) νά . . .

summa, ae, (τὸ ὄλον). 3) summa
 imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.
 3) κοσμοκρατορία Hn 8,3.
 summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.),
 ἀνώτατος, ὑπάτος. summas am-
 phōras opērit καλύπτει τὴν ἐπι-
 φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμ-
 φορέων.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
 sumpsi, id. sumo.
 sumptuōsus, δαπανηρός, πολυδά-
 πανος, πομπώδης.
 sumptus, ūs, ā. δαπάνη, πολυτέ-
 λεια.
 supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ
 (ἐπιπλα κλπ.).
 superārat=superavērat.
 superārim=superavērim.
 superesse, id. supersum.
 superior, ā. καὶ θ. ius, οὐ. (γεν.
 iōris, συγκρ. τοῦ supērus) πρό-
 τερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4.
 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn
 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hn
 1,2. Hn 1,2.
 supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2)
 ὑπερερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1.
 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυ-
 σικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn
 11,7. 4) supēro ὑπερεροῦμαι,
 εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.
 superstes, stītis, ἐπιζῶν. sum
 superstes alicui ἐπιζῶ τινι, ζῶ
 μετὰ τὸν θάνατόν τινος.
 super-sum, περισσεύω, ὑπολείπο-

μαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā, (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἄνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīpīo (sub [su(b)s] καὶ cā-pīo), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ ἀποδύομαι εἰς πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tīnēo (sub [=su(b)s] καὶ tē-nēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω).

2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων. sustūli, id. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. meo nomine ascēso ἐπ' ἰδίῳ ἑμοῦ ὀνόματι κατηγορῶ, (εἶμαι ὁ κυριώτατος κατήγορος). 3) Οὐσ. sui, ōrum, ἄ.οί οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

Τ

tabellarīus, ūi, ἄ. κῆρυξ γραμματοφόρος, γράμματηφόρος.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολὺ.

tam...quam, τόσον...ὅσον.

tāmen, σὺνδ. ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὡσεῖ). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2 (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολὺ). 2) μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, (τοσοῦτος) C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2.

tectum, i, οὔ. (στέγη). 2) οἶκος, οἴκημα.

temēre, ἐπίρρ. (ἀλογίστως). 2) προηγουμένως ἀρονήσ.= (οὐχί) εὐκόλως, δυσκόλως A 20,2.

templum, i, οὔ. ναός.

temporibus, id. tempus.

tempus, ōris, οὔ. χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνω. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνω, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, (ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22,2.

tenēo, nūi, 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου*). 3) κατέχω Hm 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος ρήτωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἄ. κωλικὴ νόσος με-

- τὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τενεσμός», (*τανυτό, τάνυμα*).
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνά τρεῖς, τρεῖς. terna milia (ἐνν. sestertium)= 3.000 σηστέριοι, περ. 750 δραχ.
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, oris, ἄ. τρόμος.
- tertio. ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (*τρίτην φοράν*).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, οὐ. διαθήκη.
- testimonium, ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἄ. μάρτυς.
- timor, oris, ἄ. φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus, (γεν. totius. δοτ. totī), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνά τὴν Ἀφρικὴν ὄλην.
- trādo (trans-do), didi, dītum, 3. παραδίδω. non sua esse virtutis arma adversariis tradere (*εἶπεν ὅτι*) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (*ἐπὶ διδασκάλου*) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trā-dūco(trans-duco),3.διαβιβάζω. traduxi, id. traduco. traiēcī, id. traicio, trā-īcīo (πρόφερε τραϊέχο), iēcī, iectum, 3. διαβιβάζω. tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἠρεμία. tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) ἠσύχασαν (κατηνύσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἠουχία. trans-cho, 4. διαβαίνω, διαπερῶ. transī, id. transeo, transītus, ūs, ἄ. δίοδος. trecenti, ae, a, τριακόσιοι. tribūnus, i, ἄ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκαστός λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλίαρχους tribunus plebci (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος. tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihl temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμαμάτων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπρμφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίετο (ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῆ) A 6,5. tridūum, i, οὐ. τριήμερον. triennium, i, οὐ. τριετία. triginta, τριάκοντα. tritīcum, i, οὐ. σίτος. triumphus, i, ἄ. θρίαμβος. Ὁ

θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐμφηρίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.

tutor, tuītus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου, (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tulī, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἄ. (ταραχή). 3) στάσις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ŭbi, I ἐπίρρ. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2. Hn, 12,2. — II ŭbi, σύνδ. χρον. ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8, 2. 11,2.

ullūs, γεν. ullīus, δοτ. ullī, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδείς.

ultīmus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.

unquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε.

unde, ἐπίρρ. ὅθεν, ὀπόθεν.

undīque, ἐπίρρ. πανταχόθεν.

unīversus (ἐκ τοῦ unus-versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες ὁμοθυμαδόν.

unus (γεν. unīus, δοτ. unī) εἰς Hn 2, 1. 2) εἰς ὁμόνος Hn 1, 2. 3) εἰς ἕκαστος, ἕκαστος χωριστὰ Hn 3,4. 4) εἰς μὲν, ὁ μὲν Hn 3, 3. 5) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπερθ., ὑπὲρ πάντα ἄλλον A 3,3.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ρώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20, 1. 2 (πρβλ. τὸ ἄστν=Ἀθῆναι· Πόλις=Κων/νού· πόλις· Πόντος=Eὔξεινος Πόντος).

usque, ἐπίρρ. (διηνεκῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque de μέχρι Hn 2, 5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.

usūra, ae, χοῆσις, (ῶφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος. usūra inīqua τόκος ἄδικος (ὑπερβολικός, καταθλιπτικός).

usūs, ūs, ἄ. χοῆσις, χρησιμοποίησις A 14,3. 2) αἱ φιλικαὶ σχέσεις (ἢ καλὴ συναναστροφή) usus benevolentiaque ἡ οἰκεία εὖνοια (εὐμένεια) A 20,5. 3) usu vēnit διὰ τῆς χοῆσεως (διὰ τῆς τακτικῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμβαίνει ἢ εἰς χοῆσιν (τότε usū εἶναι δοτ. πτώσεως ἀντὶ usui) ἔρχεται, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. usu veniunt πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πείραν A 16,4. usus (sum), ἰδ. utor.

ἢ I. *ἐπίρρο*. ὥς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενθετικάῃς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄφθονον). παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὥς, εὐθὺς ὥς (μετὰ πρkm. ὄριστ. Hn 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— Π *σύνδ.* μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ.=ὥστε νά... Hn 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὥστε A 15,1. 18,2) 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 3) ἵνα Hn 2,1.

ἢ *uter, ultra, utrum, πότερος*.

uterque, utraque, utrumque, ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὥς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἕκαστον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). (Πληθ. *utriusque* (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται πολλοὶ) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Hn 4,2).

ἢ *τί, ἀπρm. τοῦ ὑτορ*.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.

ἢ *τορ, ūsus sum, ἦτι, 3. ἀποθ. χρῶμαι*. *aliquo doctore χρῶμαί* τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὥς) διδάσκαλον *beneficio* (ἀφαιρ.) δέ-

χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. *omnibus optimis rebus* (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. *prosperitate valetudinis ἀπολαύω* ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. 2) *τηρῶ* A 14,2.

ut - potē, (ὥς δυνατὸν [ἔστιν]), ἄτε + μετοχῆ.

utrius, ἰδ. *uter*.

utrobique, ἐπίρρο. ἐκατέρωθεν.

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. *utrum—an* πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἦ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

valēo, lūi, —, 2. (ὑγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2.

3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροὴν) 5,3. *valetudo, dñis*, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κρᾶσις, ὑγεία A 21,1. 21,5. 3) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ. (ἀρχαίῳτ. *vasum*, ὄθεν) ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσι. *vasa, ōrum*, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ā. μάντις, προφήτης. *-ve*, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ.

vectigal, ālis, οὐ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς

ἐμπορευμάτων).
 vēhor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2)
 in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
 vēl (κυριῶς προστακτ. τοῦ volo=
 λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἦ,
 vel—vel ἦ—ἦ, εἶτε—εἶτε.
 vellem, παρατατ. τῆς ὑποτακτ. τοῦ
 volo.
 vellemne (εἶναι δύο λέξεις : vel-
 lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).
 velum, i, οὐ. ἱστίον (τῶν πλοίων).
 velut, ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.
 venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.
 venēnum, i, οὐ. δηλητήριον, ἰός.
 vēnio, vēni, ventum, 4. ἔρχο-
 μαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio ob-
 viam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάν-
 τησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχ-
 θρικῶς). 3) venio usu ἰδ. usus.
 venter, tris, ἄ. γαστήρ, κοιλία.
 ventus, i, ἄ. ἄνεμος.
 verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
 verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluri-
 bus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων
 (λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον. A 5, 2.
 vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
 vereor, veritus, sum, 2. ἀποθ.
 (τιδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦ-
 μαι μὴ, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.
 2) asperitatem alicuius μετὰ
 σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι
 πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 3)
 aliquem σέβομαι τινα A 15,1.
 vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. διάγω, διατρί-
 βω, διαρκῶς μένω. in Sabīnis
 ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ.ξ. ἐν τῇ χώρᾳ
 τῶν Σαβίνων. in re publicā πο-
 λιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέ-
 ρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτι-
 κῇ), δρῶ πολιτικῶς.
 versūra, ae, (στοροφή), δάνειον.
 versūram facere νέον δάνειον
 δανείζομαι, ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ἄ. (ἀύλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.
 verito, rti, rsum, 3. στρέφω. ver-
 to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω,
 τρέπομαι εἰς φυγὴν.
 verus, ἀληθής. si verum est ut
 ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς
 ὅτι...
 veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
 veto+ἀπορφ.=κωλύομαι νά...
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαιρία.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesīmus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco
 victus, ἰδ. vinco.
 vīdēo, vīdī, vīsum, 2. ὁρῶ, (δια)-
 βλέπω A 13,4. 2) μετ' ἀρνήσεως
 δὲν γνωρίζω, δὲν εἶμαι βέβαιος

Hn 11,6.—Παθ. 1) φαίνομαι. videtur potuisse (φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ (φαίνεται ὅτι θὰ ἠδύνατο) Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι, [περωῶ γὰρ] Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ξενοκική οἰκία.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἄ. ἀνὴρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.

virgo, g'inis, παρθένος. virgo filia νεαρά παρθένος.

virtus, ūtis, (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bellica ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hn 1,1. 3) δρᾶσις ἱκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρακτῆρ Hm 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα Hn 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.

vis, αιτ. vim, ἀφ. vi, Πληθ., vires, virūm, virībus, κλπ. (βία). 2) ὁρμὴ Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A 24,3. 4) ἔφοδος ἐπιδρομὴ Hn 3,2.

visum Iri, μέλλ. παθ. ἀπροφ., ἰδ. videor.

visus, ūs, ἄ. θέαμα.

vīta, ae, (ἐκ τοῦ vivīta, βιο-τή), βίος, ζωή.

vitium, īi, οὐ. κακία. 2) σφάλ-

μα (πολιτικὸν ἢ στρατηγικόν).

vīto, 1. (ἀπο)φρεύγω.

vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθόνους). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα. vīnus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Ὡστε Hannibale vivo = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπιθρ. μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ ἤθελε δυσκολευθῆ τις νὰ πιστευσῆ.

vixi, ἰδ. vivo.

vōco, -1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον) A 14,1.

vōlo (ἐκ velle. φελ-ῶθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὐ. (ἐλιγμός). 2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις). 2) διαθέσεις, σκοπός.

vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς. vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, [ὁ κόσμος].

vultus, ūs, ἄ. (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

*Ανάδοχοι ἐκτυπώσεως Συνοδινὸς καὶ Καβαλλιεράτος, Λέκκα 7. Τύποις Πετροπούλου καὶ Καμαρινοπούλου, Γερμανοῦ Παλ. Πατρῶν 5β.

Σύμφωνα

Μαθητής: *[Handwritten Name]*
Μαθήματα: *[Handwritten Subjects]*

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

ΔΡΧ. 25.—

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΡΧ. 27.50